

ÉLETTÜNK

XV. évf. 4. szám (15. Jahrg., Nr. 4)

Az európai magyar katolikusok lapja

1983 április

A kereszt súlya alatt

A megváltás jubileumára

„Ecce lignum crucis, in quo salus mundi pependit...: Ime a keresztfa, amelyen a világ üdvössége függött” — ezekkel a szavakkal sír fel nagypénteken a keresztteleplezési liturgiában háromszor az Egyház hangja... Az idén ennek a mélyértelmű nagypénteki szimbólumnak II. János Pál pápa új hangsúlyt kíván adni azzal, hogy 1983-at Krisztus megváltó halálának 1950. évfordulóját, a világegyház számára rendkívüli szentévné nyilvánította.

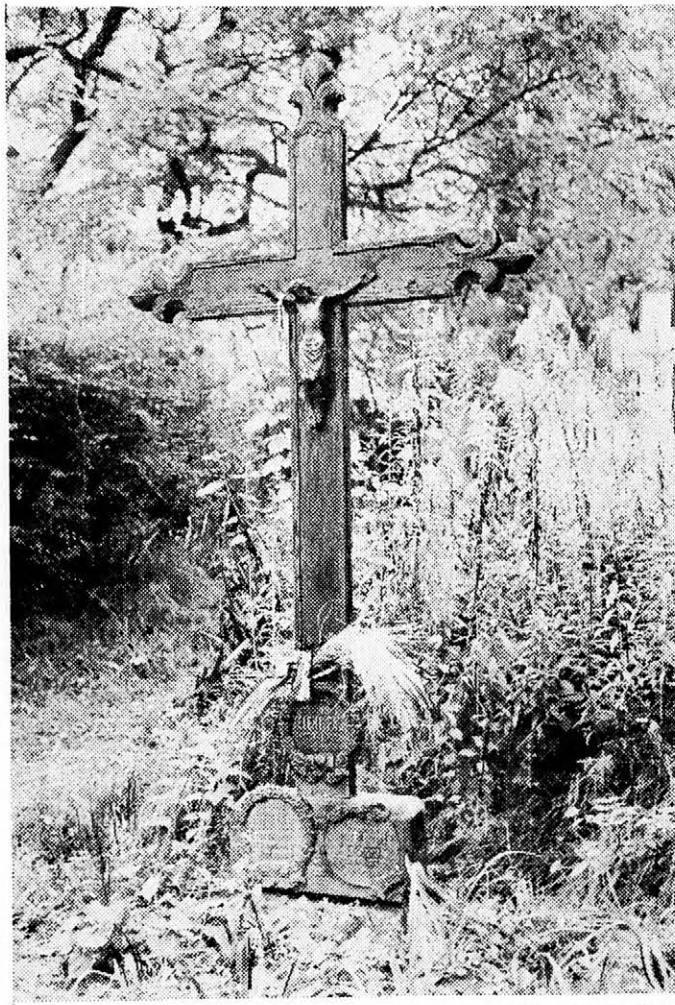
A pápa egyik elődje, XI. Pius pápa példáját követte, aki 1933-at a megváltás 1900. évfordulóját jelentette ki akkor rendkívüli jubileumi évnek. — Ez az első világháború utáni nehéz időkben volt, amikor menekültek, munkanélküliek és nyomorgók tömegei lepták el Európa tereit és új ideológiák forradalmak separtak el trónokat és rázták meg az egész világot. Krisztus helytartója ekkor mit tehetett mást, mint hogy rámutatott a Golgota keresztjén vérező Istenfiára, a világ egyetlen Üdvösségére ebben a politikai, anyagi, és főleg erkölcsi csődbe jutott világban.

Azóta megértük a 2. világháborút is, amely következményeiben és kihatásaiban még sokkal súlyosabban érte a világot, mint az első világháború. Ez a második szörnyű vihar nemcsak országokat söpört el a föld színéről és egyes népi csoportokat tett földönfutóvá, hanem egész földrészeket forgatott fel, egész világrészeket hajtott rabságba. Gondoljunk csak Ázsiai-Oroszországra, a Távolkeletre, Középkeletre, Középeurópára és a Baltikumra, továbbá Közép-amerikára és egész Afrikára, ahol véres és teljesen értelmetlen gerillaharcok folynak idegen érdekekért, becsempészett fegyverekkel. És gondoljunk arra, ami talán a legaggasztóbb: ez a korszak egész generációkat állított egymással szembe, a társadalmi, szellemi és hiterkölcsi élet egész területén: mindenütt a fiúkat állítva az apákkal szembe...

Jaj annak, akinek krisztusi küldetés-tudattal kell felelősséget vállalnia egy ilyen világért és ennek a felelősségnek nyomasztó súlyát, szörnyű keresztjét egyedül a vállaira venni! Amikor VI. Pál pápa halála után 1978 augusztusában összeült a konklávé és a szelídlelkű venlencei pátriárkát, Albino Lucianit, választotta meg pápának, a váratlan megválasztástól megdöbbenve Luciani azt mondta bíborostársainak, akik megválasztották: „Isten bocsássa meg nektek, amit velem tettetek!” Az örökké mosolygó új pápának, I. János Pálnak, mosolya mögött a felelősség súlyától agyonnyomott római pápa tragédiája rejtett. Nem is bírta ezt az emberfeletti terhet sokáig: 33 napi pápaság után, éjjeliszekevényén hivatalos aktákkal, halva találták az ágyában.

És utódja, II. János Pál, a lengyel pápa? Akire, mint elődjére szintén varatlannul szakadt rá ennek a szellemileg és erkölcsileg bomlott világnak a lelkipásztori gondja, és aki tudatosan elődje nevét, a János Pált, vette fel? — Isteni Mestere, Krisztus, akinek ő lett a földi helytartója maga jelentette ki: „A jó pásztor életét adja juhaiért”. — Utódik éve annak, hogy II. János Pál Szent Péter trónján ül, és járja a nagyvilágot,

mindig keresve a századik bárányt, amelyik elveszett... Az egész világ, hívők és hitetlenek, meggyőződhetett arról, hogy számára mit jelentenek Krisztus szavai. — Itt nemcsak a két év előtti Szentpéter-téren vele szemben elkövetett merényletre gondolunk. — Ez neki biztosan a legkisebb gondot jelenti. — De gondolunk arra az emberfeletti lelki és szellemi küzdelemre amit legutóbbi középamerikai útján kellett megvívnia.

TELEKI PÁL SÍRKERESZTJE A MÁRIABESNYÓI TEMETŐBEN

A sírfelirat: Itt nyugszik Dr. Gróf széki Teleki Pál, 1879—1941. Béke poraira.

Himnusz a keresztfáról

Vexilla regis prodeunt

*Királyi zászló jár elől,
Keresztfa titka tündököl,
Melyen az élet halni szállt
S megtörte holta a halált.*

*Kegyetlen lándzsa verte át
Gonosz vasával oldalát
S mely szennyet, vétket eltörölt:
Belőle víz és vér ömölt.*

*Az ősi jóslat itt betelt,
Mit a hű Dávid énekelt:
„Az Úr, halljátok nemzetek!
Kereszten trónol köztetek!”*

*Rajtad tündöklök, drága fa,
Királyi vérnek bíbora.
Ó választott jeles faág,
Ki szent testét karoltad át!*

*Világ bűnének zálogát,
Ó boldog ág, te bordonád,
Az ellenség gonosz fejét
Megváltónk rajtad zúzta szét.*

*Ó kereszt, áldunk, szent remény,
A szenvedés ez ünnepén,
Kériünk, kegyelmet adj nekünk,
Add vétkünkért vezeklenünk.*

*Szentháromság, dicsérjenek,
Üdvösség kútja, mindenek.
Legyen győzelmünk, add meg ezt,
A diadalmas szent kereszt.*

Sík Sándor (1889—1963) fordítása

Példabeszéd a tékozló fiúról

(A MEGVÁLTÁS KRISZTUSI TEOLÓGIÁJA)

„Egy embernek két fia volt. A fiatalabb így szólt édesapjához: Atyám, add ki a jussomat, ami engem illet. Erre az apa szétszította a vagyont. Néhány nap múlva a fiatalabb, összeszedte mindenét és elment egy távoli országba. Ott kicsapongó élettel elverte a vagyonát. Amikor mindent eltékozolt, nagy éhínség tört ki azon a vidéken és ő szűkölködni kezdett. Ekkor elszegődött egy gazdacemberhez, aki kiküldte a majojába sertéseket őrizni. Éhségét szívesen csillapította volna a moslékkal, amit a sertések kaptak, de senkisémet adott neki belőle. — Ekkor magába szállott és így szólt: Hány napszámosa van otthon édesapámnak, aki dúskál az ételben, én pedig itt éhenpusztulok! — Atyámhoz megyek és azt mondom neki: Atyám! Vétkeztem az Ég ellen és te ellened. Már nem vagyok méltó hogy fiadnak nevezze, de fogadj be béreseid közé! — Fölkerekedett tehát és visszament édesapjához. —

Atyja már messziről meglátta hogy jön és mélységes szájalom fogta el. Fléje sietett, a nyakába borult és megcsókolta. Erre így szólt a fiú: Atyám! Vétkeztem az Ég ellen és te ellened. Már nem vagyok méltó, hogy fiadnak nevezze. De atyja megparancsolta a szolgálónak: Hozzatok gyorsan elő a legdrágább köntöst és adjátok rá. Ujjára bázsatok gyűrűt és savat a lábára. Vezessétek elő a hizlalt borjút és vágjátok le. Készítsünk ünnepi lakomát, mert fiam meghalt, és újra él. Elveszett, és újra hazatért. Aztán lakomához ültek.

Idősebb fia ezalatt a mezőn volt. Amikor a ház közelébe ért, hallotta a muzsikát és a táncot. Hívta az egyik szolgát és megkérdezte, mi történt? — Megjött az öcséd és atyád levágatta a hizlalt borjút, mert egészségesen jött vissza. — Erre az megbaragudott és nem akart bemenni. Az apja jött ki végül és kérlelni kezdte, de az így válaszolt apjának: Nézd, már annyi éve szolgálok neked és soha nem szegtem meg a parancsodat. De nekem soha nem adtál még egy gödölyét sem, hogy barátimmal elkölthettem volna. Most, hogy ez a fiad, aki a pénzede: utcanőkre pazarolta el, megjött, neki levágattad a hizlalt borjút. — Fiam, válaszolta neki édesapja. Te mindig velem vagy és mindenem amim van a tiéd. De most mégis vigadunk és örülnünk kell. Hiszen a testvéred halott volt s most újra él; elveszett és újra hazatért.”

(Lk 15,11—32)

KÍVÁNUNK AZ ÉLETÜNK
MINDEN OLVASÓJÁNAK
BOLDOG HÜSVÉTI ALLELUJÁT!

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP:

A celibátus a latin egyházban

A PROBLÉMA FELVETÉSE

A celibátust, értve alatta a papi nőtlenséget, újabban sokan kérdéssé tették, illetve jogosultságát tagadták. Hogy ez nem pusztán csak elvi, akadémiai kérdés, misem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy a zsinat utáni időben több ezer pap „letette papi hivatalát” és akár szentszéki engedéllyel, akár anélkül megnősült. Ezért jónak tartjuk, hogy miután általában a szexualitásról tárgyaltunk, a latin egyháznak e sokat vitatott problémájával is egy pár cikk keretében foglalkozunk.

Lehet, hogy ötven évvel ezelőtt egy havilap hasábjain nem lehetett volna e kérdést megtárgyalni. Manapság nem úgy van. A hívek a második vatikáni zsinat óhaja szerint jobban, az egész egyházért való felelősségük tudatára ébredtek és lehetetlen, hogy a papi celibátus problémájáról — talán maguk is ismernek „kiugrott papokat” — ne alkossanak véleményt. A zsinatnak „A papi szolgálatról és életről” szóló határozatában a következőket olvashatjuk: „Arra kéri tehát a zsinat a papokat, sőt az összes hívőket is, hogy a papi celibátust, ezt az értékes adományt, nagy becsben tartsák. Kérjék valamennyien Istentől, hogy nagy bőséggel adja meg mindenkori egyháznak ezt az ajándékot” (16). Ha a híveknek becsben kell tartaniuk a celibátust, ha imádkozni kell papjaikért, hogy Isten megadja nekik ezt a kegyelmet, akkor joguk van ahhoz is, hogy kellőképpen ismerjék az egyháznak erre vonatkozó felfogását és szándékát. Ez annál is inkább szükséges, mert a zsinat után egyes teológusok, de főképpen a szenzációéhes sajtó példátlan felületességgel tárgyalta ezeket az egyház életébe vágó problémákat.

AZ EGYHÁZ TOVÁBBRA IS KÖTELEZŐNEK TEKINTI A PAPI CELIBÁTUST

„A papi szolgálatról és életről” szóló zsinati határozat elismeri, hogy a celibátus „nem természetből fakadó követelménye... a papi felszenteltségnek: nyilvánvaló ez az ősegyház gyakorlataiból és a keleti egyházak hagyományából. Vannak ott érdemekben gazdag házas papok is azok mellett, akik az összes püspökökkel együtt a kegyelem ajándékából a celibátusra vállalkoznak. Amikor tehát a zsinat a celibátust ajánlja, a keleti egyházak eltérő törvényes fegyelmét semmiképpen sem akarja

megváltoztatni, és nagy szeretettel buzdítja azokat, akik mint házas emberek vették fel az egyházi rendet, hogy tartsanak ki szent hivatásukban és igyekezzenek életüket teljes odaadással a rájuk bízott lelkék szolgálatába állítani” (16).

Azonban a zsinat újból megerősíti a latin egyháznak a nőtlenségre vonatkozó törvényét: „A zsinat újra jóváhagyja és megerősíti ezt a törvényt a papi rend jelöltjeire nézve... A zsinat buzdítja a papokat: ragaszkodjanak nagylelkűen a celibátushoz és tartsanak ki benne hűségesen, hiszen Isten kegyelmében bíztak, Krisztus példáját akarták követni akkor, amikor szabad elhatározással vállalkoztak rá” (16.) VI. Pál, aki nem akarta, hogy a zsinaton a celibátus esetleges megszüntetése szóba kerüljön, a „Sacerdotalis Celibatus” kezdetű enciklikájában a maga részéről szintén megerősíti a latin egyháznak e szokását és törvényét. II. János Pál erélyes kézzel igyekszik érvényben tartani a celibátust és VI. Páltól eltérően csak igen ritka esetben engedi meg a papi hivatalukból megvált papoknak, hogy egyháziilag érvényes házasságot kössenek. 1979 nagy csüörtökén a papsághoz intézett levelében a celibátusról beszélve ezeket mondotta: „Ne csodáikozunk különben túlságosan a sok ellenvetésen és kritikán, melyek a zsinat utáni időben kiéleződtek, manapság azonban egyes helyen már megint veszítenek erejükből. Nemde Jézus Krisztus, amikor tanítványainak a nőtlenség problémáit kifejtette, e szavakat fűzte hozzá: 'Aki fel tudja fogni, fogja fel' (Mt 19,12)? A latin egyház Krisztus Urunk példájára, az apostoli tanítással és az egész erre vonatkozó hagyománnyal egybehangozva, azt akarta és továbbra is akarja, hogy mindazok, akik az egyházi rend szentségében részesülnek, e lemondást Isten országáért vállalják. Ez a hagyomány azonban más egyházak hagyományának a tiszteletbentartásával párosul. A latin egyháznak egyik sajátosságát és örökségét képezi, melynek ez az egyház sokat köszönhet. Ezért az egyház el van határozva, hogy ezt a hagyományt, minden nehézség ellenére, melynek e hűség ki van téve, valamint egyes papoknál mutatkozó gyengeség és válság ellenére is folytassa. Tudatában vagyunk annak, hogy 'ezt a kincsét cserépedényben őrizzük' (v. ö. 2Kor 4,7), de azért tudjuk, hogy 'kincs' (8).

ÖSSZEFOGLALÁS

Először is nyilvánvaló, hogy a zsinat is, az újkori pápák is nagyon tudatában vannak a papi nőtlenség nehézségének és elismerik azt is, hogy a celibátus a papságnak nem szükségszerű velejárója. Ennek ellenére az Egyház közjavára való tekintettel továbbra is érvényben akarják tartani a latin egyháznak e sajátos örökségét.

Ez annyit jelent, hogy az egyház elvben megengedhetné, hogy az egyházmegyei papok megnősüljenek. Természetesen felmenthetné a papokat, akik felszentelésükkor nőtlenséget fogadtak, ígéretük alól, és megengedhetné nekik, hogy szentségi házasságot kössenek — hisz a papszentelés csak az egyházi törvénykönyv alapján bontó akadály — s tudjuk, hogy VI. Pál e felmentést sokszor meg is adta. Azt meg pláne törvénybe iktathatná az egyház — csak elvileg nézve a dolgot — hogy női férfiakat, akik példás családi életet élnek, papá-

lehesse szentelni, mintahogy gyakorlatilag már most megengedi egyes esetekben, hogy idősebb, női férfiakat állandó jellegű diakonusokká lehessen szentelni.

Másodszor azonban, tekintve a zsinati határozatokat, valamint a zsinat utáni pápák egyöntetű állásfoglalását, teljesen illuzórikusnak tartjuk feltételezni, hogy az Egyház ténylegesen — egyes eseteket kivéve — megengedje a papok nősülését, azaz megszüntesse a celibátus törvényét. Ez érthető, mert egyrészt az egyház nem akarja áttörni az elv egyetemességét. Hiszen közismert, — épp e-

gyes zsinat utáni tünetek is bizonyítják — hogy a gyakori kivétel nem erősíti, hanem gyengíti a szabályt. Képletesen beszélve: ha valahol a gátat áttörjük, akkor a rajta átzúduló víztömeg csakhamar kiszélesíti és az egész gátat újból elsöpri. Másrészt, a latin egyháznak hagyományos sajátosságáról van szó — igaz, csak nehezen sikerült e hagyományt meghonosítani — de mégis tiszteletreméltó hagyomány forog kockán, melynek nagy előnyei vannak. Ezért a latin egyház aligha fogja belátható időn belül megváltoztatni. A következő cikkeinkben ismertetni fogjuk ennek a hagyománynak kifejlődését, a celibátus ellen felhozott legfőbb érveket és a latin egyház praxisának teológiai igazolását.

„Krisztus követségében”

címét adhatnók P. Werenfried levelének az „Echo der Liebe” márciusi számában. Vagy „A világosság anyaga”, ahogyan ő nevezi levelében a katolikus szerzetesnővéreket. — Korunk két legnagyobb bajára mutat itt rá „Speckpáter” a teljesen elvilágiasodott külső megjelenésre. De beszéljen a levél:

„Kedves Barátaim! Nemrég repülőgépen ültem és imádkoztam a rózsafüzért. Szomszédom ránézett papi galléromra és megkért, hallgassam meg a gyónását. — Tudtam segíteni neki. Visszont, ha nem lettem volna felismerhető mint pap, nem lehettem volna Isten eszköze sem.

Ugyanez áll a rendi nővérekre. Mindenütt, ahol nem hasonultak teljesen a világhoz, hanem ruhájukkal és életformájukkal mint Istennek szentelt asszonyok fölismerhetők maradtak, megtesztelték az egyház osztatlan szeretetének Jézus Krisztushoz és az Ő határtalan szeretetének az emberekhez. — Látható jelenlétük egy szekularizált világban dicsőíti Istent, megszenteli az egyházat, eltölti a szegényeket reménnyel és kövételre indít. Vigasztaljon meg az a tény, hogy hála a Ti imádságos és áldozatos életeteknek, ez a felséges jeladat a világban még sok rendi nővérnél élő valóság. — Az egyház nagyobb, mint az ország, ahol laktok. Ami nálatok hiányzik, máshol kiegészül. Az egyházi közösségek kibalása hála Istennek a túlcivilizált Nyugatra korlátozódik, ahol önző születésszabályozás és a Zsinat helytelen értelmezése a rendi életet illetőleg nagy károkat okozott.

Kétségtelen, hogy az egyháznak sok hivatásba került, amikor papok és nővérek eldobták egyházi öltönyüket és címüket, — (Nevezzen egyszerűen Kurcsinak vagy Klárinak), hogy közelebb kerüljenek az emberekhez. — Hát nem az volt pont Isten szándéka, hogy elkülönítse őket a világban és olyan csoportot alkosson, amelyet nem e világ szelleme, hanem a Szentlélek vezet?! — Egész biztos, hogy csökkent a híveknél is az isteni jelenlét tudata, amikor az ő képviselői már mint olyanok föl sem ismerhetők. — Hát nem gondoltunk arra, hogy útmutatók az Ég felé éppen olyan szükségesek, mint a közlekedési táblák: láthatóknak kell lenniük! — Hasonló tévedés volt egyoldalúan hajtogatni, hogy az Evangélium csak egy hamisítatlan keresztény élettel hirdethető, mivel ez szavaknál és papi ruhá-

nál meggyőzőbb. — Hát hogy felejtettük el, hogy amikor Jézus szava lettette egy emberben nyilvánul meg, ak láthatóan az Úr Krisztusé, a legmeggyőzőbb formája ma is az igehirdetésnek?!

És mi más, mint képmutatás, amikor annyian az igazságról való bizonyosságról beszélnek, ugyanakkor pedig nem képesek arra sem, hogy külsőleg mint az isteni igazság tanúságtevői nézzenek ki.

Abelyett, hogy bosszankodjunk ezeken, örüljünk inkább a mi sok derék nővéreinknek, akiknek segíthetünk és akik minden egyházi krízissel szemben továbbra is Isten igazságát hirdetik és Szűz Mária nyomában követik Jézus: Aki egyszerre szeplőtelen Szűz, édesanyja az Isten Fiának és jegyese a Szentléleknek. Nélkülük de szegény volna az Egyház! Ez áll az Istennek szentelt nővérekre, akik az Egyház nagyon is földi arcára Máriának egy-egy égi fénysugarát hintik: anyaság, szűzi tisztaság, jegyesi önatadás és készség Krisztus keresztye alatt kitartani. — Csodája az isteni kegyelemnek, hogy annyian elpártolása után számtalan rendi nővéremény és fölséges hivatásához hű maradt és hogy azoknak a fiatal nőknek a száma, akik erre a keresztény tökéletességre hivatást éreznek, mindenjelen növekedőben van. Azon lelkek számára akiket Isten kiválaszt, olyan kolostorokat keres, ahol imádkoznak, ahol az engedelmisség keresztyét még becsületesen hordozzák és az evangéliumi szegénységet személyes nélkülözésben élik. Kolostorok, amelyekben a tisztaságot nem jajgatva, hanem vidám készséggel — ha mindjárt nehez harc árán is — mint legértékesebb menyasszonyi ajándékot őrzik az Úr Jézus iránt. Kolostorok, amelyekben a nővérek imádságban vagy a lelkek gondozásában teljesen kimerítik magukat, hogy Jézus legszegényebb testvéreinek szolgálhassanak. Csak az ilyen kolostorokból sugárzik kifelé az ideál, amely napjaink fiataljait még lelkesíteni képes.

Imádkozzunk sokat a testvéreikért, akiket az Isten a mi gondjainkra bízott. Legyetek nagy áldozatokra képesek, hogy lehetővé tegyék nekik teljesíteni a hivatásukat. Nélkülük de szegényebb lenne az egyház, hiányozna benne az édesanya szívdobogása, hiányozna benne Mária.

Werenfried van Straaten

Werenfried van Straaten

Meszlényi Antal: MAGYAR SZENTEK ÉS SZENTÉLETŰ MAGYAROK

Nélkülözhetetlen kézikönyv! Az Árpád-ház szentjei mellett először foglalkozik a nemkanonizált, de szentéletű régi magyarokkal (Bánfy Lukács esztergomi érsek, a Pálos-rendalapító Özséb, a kassai vértanú, Kelemen Didák minorita, Hám József szatmári püspök stb.); rajtuk kívül a közelmúltból 15 magyar hitvalló, illetve vértanú részletes, hiteles életrajzát tárja eléink (Prohászka Ottokár, hg. Batthyány-Strattmann László, Bogner Mária Margit, Hummel Kornél, Kaszap István, Apor Vilmos stb.). Tudományos igénnyel készült munka, emellett élvezetes, felémelő olvasmány. Nem hiányozhat egyetlen katolikus magyar család könyvespolcáról sem!

A gyönyörű nyomdai kiállítású, 300 oldalas könyv, kékszínű egész vászonkötésben, arany nyomással, rendkívül kedvezményes áron **DM 20,- vagy \$ 10,- (+ portóköltség)** befizetése ellenében kapható az Életünk kiadóhivatala címén. **Rendelje meg! Koriától példányszám!**

1683 - Bécs felszabadítása

II. rész

5. Az ostrom

Július 7-én a császár az udvarral elhagyja Bécsset. Nyolcadikán már Linzben van, ahol a menekülőt az utcai csöcselék gúnyolja. I. Lipót császár nyugodtan viselkedik, kíséretében ott van gyóntatója és tanácsadója, Marco d'Aviano. A török hadak július 13-án jelennek meg Bécs falai alatt. Kara Musztafa nagyvezír óriási háremmel és udvari zenekarával, a derék hadfal jött. Bécsből ezalatt, aki még tudott, pánikszzerűen menekült (60.000 ember). Július 16-án a török teljesen körülfárta a várost.

IV. Mehmed, még mielőtt a török armada elindult, a következő hadüzenetet küldte Lipót császárnak: „Az égben uralkodó Isten kegyelméből Mehmed, minden földi és égi királyok királya, Szent-Arábia nagykirálya, született királya Jeruzsálemnek, ura és parancsolója a hitetlenek megfeszített Istene sírjának, Neked, Róma császára, és Neked, Lengyelország királya, ugyanúgy minden csatlósodnak, a mi legszentebb szavunk ez:

Az a szándékunk, hogy a Te országocskádat csatatérre változtatjuk, mert magunkkal viszünk 13 királyt 1,300.000 harcossal: gyalogossal és lovassal. És a Te országocskádat ez a hadsereg könnyörtelenül szétapossa, lakóit pedig tűzzel és vassal kiirtja.”

A nagyvezír, Kara Musztafa, még július 14-én elküldte követét Bécsbe a következő török- és latinnyelvű felszólítással: „Ha a város megadja magát, akkor minden polgára, a legkisebbtől a legnagyobbig, minden vagyonával akadálytalanul elvonulhat. Aki pedig ott akar maradni, annak birtokát megahagyjuk és megvédjük. Ha pedig ellenálltok, akkor rohammal foglaljuk el a várost és lakóit, a legkisebbtől a legnagyobbig, kardélre hányjuk. Béke annak, aki engedelmeskedik!” — Ez volt a zárómondat.

Bécs városa nyugodtan várta az ostromot. Jól volt ellátva élelemmel, körülvéve gyűrűsáncokkal (Wehring), úgyszintén tűzértséggel. 312 nehéz- és könnyű ágyú torka meredezett az ostromlókra. Messze felülmúlta a török tűzértséget. A sáncokat 12,000 válogatott sorkatona, továbbá 5,000 főnyi önkéntes polgári őrség és 700 egyetemista diák védte. A védősereg főparancsnoka, Rüdiger Graf von Stahrenberg, nagyon tapasztalt és jó katona hírében állt. A városban maradt Kollonics Lipót, bécsi-újhegyi püspök, a későbbi győri püspök, majd esztergomi érsek, azelőtt máltai lovag is, aki mint szervező és bátorító egyformán lelke volt a védelemnek. 480.000 forinttal is hozzájárult a véde-

lem megerősítéséhez, amit a bécsi Pázmáneum pincéjéből ásatott ki az esztergomi és a kalocsai érsekség odamekített pénzből.

A török nagyvezír elszámította magát. Bizott a város átadásában, szabad elvonulás mellett. Nem is akarta szétrombolni a várost, már kincsei miatt sem. Ezeket magának akarta megszerezni. A török hadi jog szerint ugyanis, ha a várost szépszerével sikerül bevenni, akkor elmarad a szabad rablás és a zsákmányból a főrészt a portának, meg a nagyvezírnek jut. — Ezért hagyta a nehéz tűzértséget: „Bájljemez” már Nándorfehérvárnál, aztán — hogy jobban siethessenek — még Győrnél egy tucatot. Mindössze 150 ágyúval és 30 nehéz mozsárral vonult fel Bécs előtt.

Hírszerző szolgálata (kémek) sem volt túlságosan megbízható. Már három héttel a város körülfárása után hozták a hírt, hogy ott bent nagy az éhség és az egyenetlenség. Augusztus végén Kara Musztafa már látta, hogy a város nem adja meg magát. A török táborban viszont nőtt a fegyelmetlenség; különösen a krimi tatár had portyázott, fosztogatott és kereskedett a rablott holmival. Ezekkel egyáltalán nem bírt a nagyvezír. — Silihdar Findiglili török író jegyzi fel a táborban: „Csak Allah tudja számát a rablott machának, lónak és a karsú csipőjű, nyulánk természetű és szőkehajú lányoknak, akiknek a szemöldöke olyan, mint a hold sarlója. A nővásáron a legszebb rabszolgalány 40—50 piasterért kelt el.”

Szeptember hónapban megkezdődött az aknázás, bombázás és rohamozás a törökök részéről. A városban súlyosbodott a helyzet. A védők közt is sok volt a halott (3.000). A szüntelen bevetésben kezdtek kimerülni. A lakosságban is lazulni kezdett a fegyelem. Elharapódzott az önzés. A sötétség leple alatt még gyermekkorú fiúk kezdtek átszökkenni a török táborba és hoztak onnan a török katonáktól kapott csebecsét. A városban ezeket kémgyanúba fogták; egy 15 éves inast a statáriális bíróság le is fejeztetett.

6. A felmentő hadsereg gyülekezik

Lipót császár és udvara Passauban, majd Linzben, lázas diplomáciai tevékenységet fejt ki. Ennek a tevékenységnek a lelke Marco d'Aviano, a császár gyóntatója, és Buonvisi, XI. Ince pápa különcöve. Bécsnek és az egész nyugati világnak szerencséje, hogy a század legnagyobb pápája ült Szent Péter trónján. Megpróbálta a lehetetlent, kibékíteni XIV. Lajos francia királyt és Sobieski János lengyel királyt, valamint Velencét a Habsburgokkal. Ez sikerült is — legalább átmenetileg — és sikerült megtölteni az üres udvari kincstárt is. De ami még fontosabb, a puritán és szentéletű pápa küldött 1,5 millió aranyat a saját pénztárából, az északolasz városok színtén megajánlottak 1,5 millió forintot, Szelepcsényi esztergomi érsek pedig egész vagyonát — 400,000 aranyat — áldozott a nemes célra. Lotharingiai Károly (Montecuccoli tanítványa) vezérlete alatt Linz és Krems térségében összegyűlt 21,000 főnyi osztrák, morva, horvát és magyar csapatokból álló hadsereg. Volt köztük sok flamand és vallon nemzetiségű is. Az összegyűlt bajor, sváb, szász és hannoveri csapatok létszáma több mint 35,000 főt tett ki. Ehhez jött Sobieski János (Folytatás a 4. oldalon)

II. János Pál pápa a középamerikai darázs-fészekben

Március 3-án indult el II. János Pál pápa 17. lelkipásztori világkörútjára. Ez a legnehezebb és legveszélyesebb út, hiszen a legvéresebb polgárháborúktól, guerilla- és terrorbandáktól meggyötört országokról van szó: Costa Rica, Nicaragua, Panama, El Salvador, Guatemala, Belize, Haiti és Honduras.

A pápa szerint az útja egy békésebb, emberibb és testvéribb világ szolgálatában áll. Szíve tele van reménységgel. El Salvadorban az egymással harcban álló pártok fegyverszünetet hoztak létre arra az időre, míg a pápa ott tartózkodik. Guatemalában pedig az országban operáló négy guerilla-szervezet jelentett be fegyverszünetet a látogatás idejére.

A pápa látogatása a nyolc országban kilenc napot vett igénybe.

A látogatás első napján a pápa zárt ajtók mögött találkozott Középamerika 66 püspökével. Őva intette őket a háború kiterjedésétől Középamerika területén. Középamerika nem lehet halálos csatateret külföldi politikai vagy egyéb felforgató érdekeknek. A Szentatya itt egyformán szembehelyezkedett úgy a kommunizmussal, mint a kollektív kapitalizmussal és az un. gazdasági kapitalizmussal. A katolikus lelkipásztoroknak és főpásztoroknak világosan kell látniuk és a nép érdekeit kell mindenekelőtt szemmel tartaniuk; mert az állandó harc csak a nép nyomorúságát állandósítja. Különösen veszélyesnek tartja a Szentatya a papság beleavatkozását a napi politikába. Semmi kétséget nem hagyott aziránt, hogy a klérus beleavatkozását a véres politikai harcokba ellenzi. „A püspöknél nem a politikus, vagy a technokrata tulajdonságai a döntőek, hanem a jópásztor tulajdonságai”.

Nicaraguában a pápát egy teljesen kettéosztott klérus fogadta: a hivatalos egyház Miguel Obando érsek vezetésével és a baloldali Iglesia Popular (népi egyház) között áthidalhatatlan szakadék tátong. Az utóbbiak nyíltan a szélső baloldali szandinista forradalom pártján állnak; ezek közül öten a szandinista baloldali kormány legmagasabb hivatalaiban vezető pozícióban vannak és teljesen a marxista-leninista ideológia számára fejtenek ki propagandát. „A marxizmus az egyetlen megoldás a világ számára” hirdeti az öt pap közül a kultuszminiszter, Ernesto Cardenal. Ezzel szemben a pápa szinte belekiáltotta az Iglesia Popular tömegeibe: „az ember csak vagy keresztény, vagy marxista lehet! A kettő együtt nem!” A pápa megtiltotta a papságnak, hogy a kormányban vezető pozíciókat foglaljanak el (kultuszminisztérium, külügyminisztérium, stb.). Ennek ellenére a tömegek felkorbácsolása tovább folyik. Tíz ezres szavalókórusok zúgták a pápa felé: „Szentatya! Mi Istennek és a forradalomnak köszönhetjük, hogy hitünket szabadon megvallhatjuk! Szentatya! Hirdesd Te is nekünk az igazi evangéliumot!”

El Salvadorban jobboldali radikális kormányzat van uralmon. Annak ellenére, hogy a véres polgárharcok leohadtak, — 50,000 halottról beszélnek és félmillió falusi lakosról, akik szét-dúlt falvaikat elhagyni kényszerültek, és külföldre menekültek. — A helyzet még nem stabilizálódott. Az egész ország fölött ott borong a három évvel előtte az oltárnál meggyilkolt san sal-

vadori érsek, Romero árnyéka, akit szélsőjobbaldaliak lőttek le szentmise-közben. Amikor a pápa meglátogatta a katedrálisban a sírt, néhány külföldi újságíró kivül nem engedtek senkit a székesegyházba, sőt a közeli utcákba sem, mert az egész területet eltorlaszolták katonai alakulatok.

Guatemalában négy nappal a pápa látogatása előtt, minden közbenjárás ellenére a katonai Juntafőnök, Efraim Rios Montt tábornok, kivégeztetett hat baloldali guerillert. Itt nyíltan beszélnek arról, hogy eddig 12,000 ember esett áldozatul a jobboldali és a baloldali erőszaknak. Montt egyébként az egyetlen nemkatolikus, hanem protestáns államfő Középamerikában.

Az egyház szinte megoldhatatlan probléma előtt áll: Krisztus evangéliumát legfőbbideológiává süllyeszti le egy-egy párt, vagy érdekközösség és ennek szolgálatába állít be egyházat, híveket, papokat egyaránt. Papok és szerzetesek ragadnak fegyvert, állnak be guerillertek közé, hogy „igazságot” tegyenek az evangélium és Jézus Krisztus nevében. A minden oldalról jövő terror következtében mindenütt nagy a nyomor és félelem.

A pápa szinte a lelkét beszélte ki römegistentiszteleteken, papok és szerzetesek gyűlésein, püspökök előtt, hogy meggyőzze különösen a papságot arról, hogy nem méltó egy paphoz, életét ideológiára tenni fel, amely politikai céljainak megfelelően teljesen elferdített evangéliumot hirdet... Egyedül a papság kezébe van lehelyezve a sürgős feladat, megteremteni a békét kölcsönös dialógus és megértés alapján. A pap nem a fegyveres harcok hirdetője és embere, hanem a békés megértés, krisztusi megbocsátás közvetítője. Bátran kell magára vállalnia a sürgős hírdetés feladatát az egymással fegyverrel szembenálló pártok, ideológiák, érdekesportok között és nem szabad engedniük, hogy báb-alakjai legyenek a különféle irányzatok, ideológiák felől jövő fenyegetéseknek és csábításoknak.

★

Alig hogy testileg és lelkileg kimerülve, hazaért a pápa, már várta Clemp lengyel prímás Rómában, a lengyel kormány hivatalos meghívásával június 16—22. között Lengyelországba. Ez a látogatás a katonai uralom miatt elmaradt tavalyi chenstohovai pápai látogatást akarja pótolni. Nem könnyebb feladat a középamerikai látogatásnál. A pápa 1979 évi első lengyelországi látogatása óta lényegesen megváltozott a helyzet. Sokan kételkednek abban, hogy azt a lelkesedést, amit az első látogatás kiváltott és megteremtette a pszichológiai előfeltételeit a kétéves lengyel szabad szakszervezeti érának, társadalmi és hitéleti fölzsabadulásnak, sőt viszonylagos politikai szabadságnak, újra fel lehet éleszteni. A több mint egyéves katonai terror, ötezrek internálása és börtönreállítás, továbbá a szegénység és nyomor, lelohasztották a lengyel kedélyeket és reményeket. Az emberek egy-szerűen belefáradtak a kiáztatásalan küzdelembe. Sok lengyel, különösképpen a fiatalok, fél is attól, hogy a kormány kihasználja ezt a lengyel szabadságvágy végső megfélemezésére. És a lengyel pápa mégis vállalkozott erre a második útra. Egyes egyedül szívére hallgatva.

H. F.

MÁRIACELL — MATTSEE

A Szentatya látogatása szept. 13-án, kedden lesz. Előttevaló nap, szept. 12-én hétfőn a szentkorona-emlékmű leleplezése Mattsee-ban. — Részletes program még nincs, ezért csak a májusi számunkban közölhetjük. A magyar lelkészek hivatalosan nem rendeznek egyik helyre sem záradoklatot. Akik mégis, „szívük szerint” ott akarnak lenni, azokat az Életünk időben mindenről értesíti.

A magyar szentkorona-emlékmű szép lesz. Már készül... Eddig sajnos csak kevesen adakoztak rá, kereken tíz ezer DM-t. Kérjük a magyar egyesületek és magányosok adományait az „Életünk” Postscheckkontójára, vagy Euro-csekkben, jelezve, hogy „szentkorona”. —

A hívogató hét tölgy

SIEBENEICH ÉS A MAGYAROK

Svájc szíve rendkívüli pontja a világnak. A lankás középvidékből itt csapnak az égnek az Alpok, sziklás csúcsaikkal horzsolván az örök hó határát. Ezen előlpok ágas-bogasra formált medencét alkotnak egy fagyálló víztömegnek: a Lucerni tónak.

A tó sajátja, hogy tükréből percek alatt dagaszt méteres hullámokat a hegyek déli lejtőjéről rázúduló meleg szél: a fön. Gleccseres társaként kietlen „hold”-vidék terpeszkedik a hegyek hátán, míg alig puska lövésnyire kelet-ázsiai bambuszliget burjánzik erütfenyők mellett és a szembenlévő partokon gyümölcsét érleli az erdőben vadonított füge- és szelídgesztenyefa, meg a telepített banáncserje. A teremés különös bőségét arany szálaival gazdagította itt a történelem, színezték a legendák és misztikus ragyogással tüntették ki a spirituális kincsek.

Svájc alapításának bölcsője megmagasztosult a Tell legendával, kegyeletessé vált Szárneni Miklós testvérrel, Svájc egyetlen szentjével és kiindulópontja lett a stanszi árvák apjával, Pestalozzival, világviszonylatban a humánus oktatásnak, azaz az emberi felemelkedésnek.

Ezen darabka földön öltött testet elsők közt a szabadság és nyitott virágok az emberiség erénye. Itt Svájc szívében, amelyet a VII. és VIII. századig a kelták, majd az alemánok laktak, alakultak meg a XIII. századtól az országos jegyében a gazdaszövetségek és ezekből a ma is létező szövetkezetek: a korporációk. Az ősi rendi állam az „Eskü-Szövetség”, azaz Svájc, alapítója négy „erdőrend”: Uri, Schwyz, Ob- és Nidwalden ma is önálló közigazgatású kantonjaihoz az elmúlt 700 év folyamán csatlakoztak, államszövetséget alkotván a többi közigazgatási egységek.

Ide a forrásokhoz nyúlnak vissza az első magyar kapcsolatok III. Endre, utolsó árpád-házi királyunk özvegye személyében, aki mint köztiszteletben álló nemes asszony, tragikus sorsú leányával, Erzsébettel nyitotta meg a svájci magyar menekültek azóta is hálónál, hol szívárgó csermelyét.

A magyar királynő számos tette és ajándéka közül, talán legrokonszenvesebb a menyegzői ruhájából készült köntös, amit a gyermek Jézus öltöztetésére adományozott, s ma is Sarnen, Obwalden székhelyének becses kincse. A sötétkék bársony apró ezüst jelvények díszítik. Mint beigazolódott, ezek a díszek a korai magyar ötvösművészet jeles remekei. A szárnenben a századforduló óta ápolónőképzést folytatnak, feljogosítván a végzettséget egy ezüst plakett viselésére, amely a szárneni köntösbe bújtatott gyermek Jézust ábrázolja. A közeli Stans-ban, Nidwalden székhelyén működött a napóleoni időkben Pestalozzi, magaköré gyűjtve és istápolván a háborús árvákat. Emberségére jellemző az a mondása, miszerint „a nevelés szeretet és példa”. Pestalozzi első követői közt voltak a magyarok, két itt járt nemes asszony személyében, akik Budán megalapították a világ első ovodáját, az „angyal kertet”.

Az utolsó világháború után több idős magyar menekült nyert elhelyezést Obwaldenben, köztük Zsitvay Tibor, volt igazságügyminiszter, valamint Méhes Ignác volt miniszteri tanácsos, neves jogász, aki a háború után Magyarorszá-

gon rövid ideig volt börtönben. Szabadulása után jobbnak látta további zaklatások elől kitérvén, Svájcba jönni. Az obwaldeni menekült magyarok nagy pártfogója az alpnachi Pfister-vendéglő tulajdonosnője volt, aki jószántából éveken át élelmészükéről gondoskodott. Ezt a jótékonyt szerény ajándékokkal, többnyire képekkel és festményekkel rótták le a menekültek, amelyek ma is a Pfister vendéglő nagytermének falát díszítik. A szikár jegenye termetű Zsitvay Tibor versfaragásban lelte örömet. Megvakult társáról, Töreky Gézaról írta 1951-ben:

*Honn az igazság bajnoka voltál,
Most veled együtt — számkivetett...
Sasszemeiddel messzi hatoltál,
Most csak a lelked láthat eget...*

Szerény kedvtelésük a csodás vidék bebarangolása volt. 1953—54 fordulóján, — tehát éppen 30 éve lehetett, hogy Méhes Ignáccal az Ob- és Nidwalden határán elterülő kernsi erdőszegben jártak, azon az úton, amely Alpnach és Kerns községeket köti össze és a népnyelvén a „lengyelek útja”, ugyanis lengyel menekült katonák, azaz internáltak építették az utolsó világháború alatt. Egy tisztásra érven betértek a néhány ház társaságában álló kápolnába, ahol nagy megdöbbenésükre felismerni vélték a pócsi kegykép másolatát. Izgalmukat tetézte, hogy a kép alig olvasható felírása szerint: *Igazi képmása a mi kedves Asszonyunknak, amely a felsőmagyarországi Pócon először 1696 november 4-én, mindkét szeméből ki-lömbözősör vért könnyezett.*

Zsitvay és Méhes tudták, hogy II. Rákóczi Ferenc szabadságharcát megelőzően Pócon, a fejedelem birtokán egy sáros nyírségi kis falú templomában sírt először a Mária kép. A környéken táborozó osztrák csapatok tábornoka maga is meggyőződött a jelenségről, nyomban jelentvén a látottakat a császárnak.

I. Lipót, Mária Terézia apja, miután egy bizottság megállapította a csodát, minden ellenszolgáltatásról megfelekeztvén, katonai erőszak alkalmazásával Bécsbe, a Szt. István vértanúról elnevezett székesegyházba szállíttatta a képet, ahol ma is nagy becsben tartják. Végül a pócsiak kielégítéséről az egri érsek gondoskodott az eredeti kép másolatával.

Amikor porba hullt Rákóczi szabadságharcának zászlaja, megisméltődött a képkönyvezés Pócon, — majd 1905-ben keserves évszázadunk küszöbén, számtalan tanú ámulatára úgyszintén.

A felfedezőik megtalálták az épület hátfalán a feliratot, mely arról tauskodik, hogy 1722-ben Isten Anyja, a vértökönyező Mária tiszteletére emelt kis kápolna helyén az új 1745-ben épült, amelyet buzgó keresztények egyre gyakrabban látogatnak... majd végül a kernsi plébánia okmányai közt azon okiratokat, amelyekből a múltra fény derül.

Siebeneich, azaz hét tölgynek hívják a szélesen elterülő Kerns-község ezen részét, amely három másik ilyen részszel („Flecken” járással) és egyben öt idők óta önálló szövetkezettel rendelkezik. A község központjából távol esvén, mindegyik járás önálló kápolnát kívánt, így a siebeneichiek is, a napi imádság kedvéért meg azért, hogy az

öregket kíméljék a fáradságos tempolomba járástól, és végül, mert a kápolna harangjával módjukban állt egy szűkebb földijük elhalálozását tudatni a külvilággal.

Azidőtájt messze földre eljutott a híre annak, hogy az osztrák császár rendelkezésére erőszakkal a bécsi Szt. István székesegyházba vittek egy Magyarországon érthetetlen módon könnyező Mária képet és híre ment csodás gyógyulásoknak, amelyek a kép és a gyolccsal felitatott könnyeknek volt tulajdonítható. Így festette meg az akkori kernsi segédplébános, Hans Jakob Bucher, a siebeneichieknek ajánlván a csodálatos Mária képet. A kép első felállítási helye nem a kápolna volt, hanem a tölgyek alatt egy szabadteri állvány. A középsvájci legendák gyűjteménye szerint, — éjjelente fényes ragyogást láttak fölötte, míg egyszer, emberi segítség nélkül, az éppen elkészült főoltárra került.

Innen a kápolna bővítéskor tették a mai helyére a bejáráthoz, feltehetően azért, hogy a hívek számára elérhető legyen, vagy mert az időjárás a szabadban megviselte. A kép áthelyezésének tulajdonítható, hogy a magyar eredetű kultusz feledésbe merült.

Zsitvay Tibor és Méhes Ignác felidezésük után néhány hónapra, 1954 május 23-ára szervezték az első magyar zarándoklatot, ami azóta is évről évre ismétlődik. Időközben a kápolnát a szövetség védelme alá helyezték, mint műkincset és az 1964-es földrengési károk javításának alkalmával 1973-ban

1683 – Bécs felszabadítása

(Folytatás a 3. oldalról)

18,000 huszárja, akik közt sok magyar volt. Nagyon fontos volt az, hogy sikerült az ostromlott város és a felmentő seregek között megteremteni a titkos összeköttetést. Már augusztus 5-én kapott Stahrenberg városparancsnok levelet Lotharingiai Károlytól, amit egy lovas hozott át a Dunán Klosterneuburgnál. Egy töröknek öltözött magyar, Szeredlay István, augusztus 14-én jött át a felmentő seregtől az ostromlott városba, aztán 22-én másodszor jött, most már Tulln-ból, „különösen jó hírekkel.”

7. A döntő roham

Kara Musztafa nagyvezir második nagy hibát követett el akkor, amikor nem is volt elképzelése a felmentő seregek mozdulatairól. Ezenkívül a tatár kán, akit a Bécsi Erdő és a távolabbi környék biztosítására küldött ki, teljesen cserbenhagyta.

Szeptember 9-én az egyesült birodalmi és lengyel felmentő csapatok Kremsnél átkeltek a Dunán rögtönzött pontonhidakon, anélkül, hogy a tatárok megpróbálták volna az átkelést megakadályozni. A krimi tatár kán állítólag kijelentette: „Most lássák a törökök, mit jelent a tatárok nélkül harcolni!”

Kara Musztafa a felmentő seregeket nem a hegyek felől várta, hanem a Dunavölgyében Klosterneuburg felől. De ezt a felvonulási utat sem erősítette meg kellőképpen. A felmentő seregben közben a rangidős Sobieski János vette át a főparancsnokságot. Szeptember 12-én a felmentők szinte váratlanul az erdős hegyek felől: Leopoldsberg, Kahlenberg — zúdultak le az óriási török tábor-

felújították. A kápolna egyik ablakát a koronás magyar címerrel a svájci magyarok ez alkalomból adományozták, emléket állítván a felújított tiszteletnek. Svájci részről jóindulat mutatkozott meg, immár két generáción keresztül a kernsi plébánosok részéről a restaurációs törekvések támogatásában. Ezt igazolja Karl Imfeld kernsi plébános 1980-ban közzétett tanulmánya és az 1982-ben megjelent színes svájci kulturális kalauz. Imfeld plébános írásából kitűnik azonban, hogy a változást nem fogadták sem a hívek, sem a környező plébániák egyhangú lelkesedéssel. Így a jószándékú és a magyarság felé hajló svájciakat igazolja a svájci magyarság, ha a Siebeneichnek méltán kijáró tiszteletéről és érdeklődéséről tanúskodik.

M. T.

ZARÁNDOKLAT SIEBENEICHBE

Május 23-án, Pünkösdhétfőn kilenc és fél tíz óra közt az alpnachi állomáson gyülekeznek a magyarok, hogy zárt menetben, elmélkedve, imádkozva az egy-óra járásnyira fekvő Siebeneichbe zarándokoljanak. Az itt tartandó ezévi istentisztelet megemlékezni kíván népünk nagy mártírjainak 25 éve történt áldozatáról, — azon reményben, hogy a névtelen sírok ápolását a hozzátartozók számára Budapesten engedélyezik.

Nagy örömünkre szolgál, hogy protestáns testvéreink közül többen jönni készünek Siebeneichbe.

A pünkösdi programot ez évben is közös ebéd zárja, amelyre mindenkit szeretettel vár a

Lucerni Magyar Egyesület Vezetősége és a Lucerni Missziós Tanács

(Folytatjuk)

RUZSIK VILMOS:

Hét évvel a bogotai látogatás után

A német egyházakozság bogotai plébániája 25 éves jubileumát ülte. Msgr. Stehle a régebbi helyi lelkész – most az Adveniat fő embere Essenben – eljött erre az alkalomra. Nagy sokaság gyűlt össze németekből, kolumbiaiakból és természetesen ott volt a magyar kolónia képviselője is. Igen, hisz a telket annak idején a magyarok szemelték ki maguknak, de hát a németeknek volt meg hozzá a pénzük. Ma is ott tartják a magyarok a szentmiséiket és ünnepi összejöveteleiket.

A Szent Mihály plébániatemplomban a bejáratnál jobbra egy hatalmas márványtábla vonja magára a belépő figyelmét. Rajta már messziről látható a nagybetűs név, Mindszenty hercegprímás neve. Spanyolul és magyarul emlékezik meg az írás arról, hogy a vértanú bíboros itt járt 1975 áprilisában és a templommal egybefüggő plébánia épületében szállt meg a tíz nap alatt.

Mennyi emlék merül fel ezzel kapcsolatban... Világjáró útjainak utolsó di-csőséges állomása lett; intelmeinek, üzenetének még ma is a levegőben rezgő harsány kiáltása a világ felé s az alvó magyarok fülébe.

Venezuelából jövet szinte le nem tudja venni a szemét a vihar utáni lenyugvó nap színpompájáról. Mintha Kolombuszhoz hasonlóan, az ismeretlen titokzatos világ felé repült volna a lelke, a távolodó nap nyomán.

A már megszokottnál is lelkesebb fogadtatás a repülőtéren, ahol a bogotai bíboros nuncius számos püspök mellett ott szoronganak magyarok, kolumbiak, papság és hívők, főleg nagy számban az ifjúság. A menet a város felé diadalút volt, az út mentén füstölgő elégett autók ellenére, amelyeket a derekasan elrontott egyetemi ifjúság „művelt kitérése” hagyott hátra.

A németek plébániáján nagy szeretet és figyelem vette körül a magyar főpásztort, németek, magyarok és kolumbiaiak részéről egyaránt. Most, hogy ott jártam, egyre kérdezték, hol van az a másik, magas atya, akivel együtt kísértük a prímás urat. Dr. Harangozó volt ugyanis mindig mellette, aki tudta milyen orvosságból mikor mennyi kell, értesítette a konyhát mire van szükség és ő vette át személyes rendelkezéseit, vagy kívánságát. A személyzet tehát őt ismer-te legjobban.

Megkezdődött az előre kidolgozott program. Mint egy szép álom vonul el lelki szemeink előtt. Első mise a német templomban magyarokkal, németekkel és kíváncsi kolumbiaikkal megtelt templom, diadalmas magyar ének, dr. Mindszenti Béla tanár orgonakiséréteivel. Keresztelés, bérmálás, izzó szentbeszéd. Két család későn érkezik. Lemaradtak a bérmálásról, ott bánkódnak. Dr. Harangozó ajánlja az újra oltárhoz készülő Prímás úrnak: hagyja holnapra a bérmálásukat, hisz haza úgy sem tudnak menni 600 km-nyire a tomboló zivatar miatt.

Mindszenty József:

HIRDETTEM AZ IGÉT

Pásztorlevelek, szentbeszédgyűjteménye (1944–1975). Válogatta és a bevezető tanulmányt írta Közl Horváth József. – A 300 oldalas vázsonkötésű könyv ára 25.— DM vagy 12.— \$.

Megrendelhető Európában: „Életünk” Redakción, Oberdöhringerstr. 40, D-8000 München 81; az összes magyar lelkészeknél és Máriacellben.

Másnap prímás úr könnyek közt bérmálta megindultságában a messze idegenborszakadt kis magyarokat. Az egyik napon szeretett volna valami magyar vonatkozású helyet meglátogatni. Eszünkbe jutott a Tóth Tihamér püspökről elnevezett intézmény. Ugyanis külön papi kongregáció alakult azzal a céllal, hogy az ifjúságot Tóth Tihamér szellemében nevelje. Volt is már 9 papjuk, húszegynéhány szeminaristájuk és vagy 800 növendékük Bogotának egy szegényebb negyedében. Már hétkor reggel elindultunk. Az iskolát és a nagy templomot körülvevő tömeg miatt, alig tudtunk közlébe jutni. A szentmise alatt Prímás úrnak egyik legmegrendítőbb beszéde hangzott el.

A fénypont természetesen az ünnepi szentmise volt a bogotai katedrálisban. 18 püspök és igen sok pap koncelebrált, pedig vagy tizen püspökök még ott ültek a stallumokban is. A hatalmas templomban csak úgy szorongott a nép. Mindenki tudja, hogy az Egyházmegye patrónája, magyarországi Szent Erzsébet. Gyönyörű életnagyságú vert-özüst mellszobra, ott van a kincstárban, az ereklyetartóban őt koponyacsontja két aranylevél közé fogva. A hitelesség eredeti okmányát annak idején szomorú-sen láttam és kezemben volt, mikor Msgr. Posada Restrepo kanonok megmutatta nekünk. Azt mondta: Maguk haza jöttek. Szent Erzsébet, Magyarország szülöttje és egyben a mi Patrónánk. Érez-zék magukat itthon.

Ebben a katedrálisban, a szószéken, mitrával és pásztorbottal, ahogy az régebben illett, mondta el Mindszenty bíboros hatalmas ünnepi beszédét. Egyik püspök azt súgta nekem utána: Így képezelem el Szt. Ambrust, vagy Szt. Agostont. Mennyi méltóság, tekintély, szinte az Evangélium és erő ebben a kétségekkel és bizonytalansággal teli világban.

Valami azonban már nem volt rendben egészségét illetőleg. Keze erősen remegett. Első jel volt, amit észrevetünk. Már felajánlásnál a talán túlságosan teli kehelyből, amint felemelte, kicsordult a bor. Még jobban megrendült, hogy az úrfelmutatásnál végigcsorogott kezén a szent vér néhány cseppje. Oly szomorúan nézte, mikor törülget-tük ujjait a kendővel.

Az ünnepi misét körmenettel fejeztük be. Imádkozott Szent Erzsébet ereklyéi előtt és tömjénnel füstölte. Aztán mellő-hez szorítva elindult végig a templomon. Ekkorra már a magyaroké lett az egész katedrális. Harsogott az ének: Isten há-zánkért térdelünk elődbe... Szent Erzsébetből hős szeretet árad... Ő azonban fejét ráhajította az ereklyés szoborra, mintha beszélgettek volna, átszellemült arccal, mintha már elindult volna Szent Erzsébet égi otthonába. A Hinnuszt kicsit megrozkadva, állva hallgat-ta s csak feje hajolt meg igenlően a „Megbűnhődte már e nép” szavakra.

Délután már pihenten sétált a német plébánia udvarán, mosolygott, még dű-dolgotat is magában. Mutatom, hogy visszük haza a kölcsönkért püspöksü-veget és pásztorbotot. Nagyon jó, – mondta. – Ha már minden olyan szépen sikerült, akkor hagyjunk mindent ren-denben.

Hét éve már, hogy árvák maradtunk. Úrijsten, sorsunk intézője. Ő adta korunk viharos egére ezt a csillagot, hogy világítson magyaroknak és a világ min-den népének.

A magyar evangélikusok hitvalló püspöke

ORDASS LAJOS VÁLOGATOTT ÍRÁSAI

Ordass Lajos evangélikus püspök válogatott írásaiból értékes kötet jelent meg a Protestáns Magyar Szabadegyetem gondozásában. Mielőtt rátérnénk a könyv ismertetésére, pillantsunk vissza röviden Ordass püspök göröngyös életútjára. A mai fiatal nemzedéknek már nem sokat mond a neve és csak kevesen tudják róla, hogy evangélikus vonalon, a háború utáni nehéz időkben, ő volt az a hitvalló egyházi vezető, akit a katolikus egyházban Mindszenty hercegprímás, a reformátusban pedig Ravasz László püspök testesített meg.

Ordass Lajos 1901-ben született az Újvidék melletti Torzsán, ahol édesapja evangélikus kántortanító volt. Előbb Újverbáson, majd a bonyhádi gimnáziumban tanult és ott érettségizett 1920-ban. Teológiai tanulmányait Budapesten kezdte meg és Sopronban fejezte be, 1924-ben. Közben egy évig a wittenbergi egyetemen tanult. Segédlelké-szi éveit után, 1931-ben iktatták be a ceglédi gyülekezetben lelkésznek, ahol tíz esztendő telt. 1937-ben a pesti egyházmegye esperese lett, majd 1941-ben megválasztották kelenföldi lelkész-nek. A háború alatt egyetemes egyházi aligazgató és a Magyar Luther-Társaság lelkészi elnöke. Ebben az időben jelentek meg a nemzetiszocializmust és a német kulturális terjeszkedést bíráló írása-i. A kormány megbízásából Stockholmba kellett volna mennie, hogy ott közreműködjön a háborúból való kilépés előkészítésében. Ez a terv azonban meghiúsult. 1944 március 19-én, a német megszállás elleni tiltakozásból, német családi nevét (Wolf) Ordassra változtatta. 1945 augusztusában megválasztották a Bányai Egyházkerület püspökének. 1947-ben hosszabb skandináviai és észak-amerikai körutat tett. Mivel határozottan szembeállt az egyházi iskolák államosításával, a kommunista rendszer 1948-ban a lemondását követelte. A hivatalos propaganda azt állította róla, hogy ő „az evangélikus Mindszenty”. Mihályfi Ernőtől származik az a megállapítás, hogy Ordassból „Mindszenty reakciója szól”. 1948 szeptember 8-án letartóztatták és deviza bűncselekmény címén elítélték. Előbb budapesti börtönökben, majd Szegeden és Vácra raboskodott. A szegedi Csillag-börtönben hosszabb ideig közös cél-lában volt tizenöt római katolikus pap-társával. 1956 október elején rehabilitálták, majd október 31-én ismét átvehette püspöki hivatalát. 1957 nyarán még ő képviselte a magyar evangélikus egyházat az Evangélikus Világszövetség minneapolis-i nagygyűlésén, egy évvel később azonban a rendszer nyomá-sára le kellett mondania püspöki tiszt-ségéről. Elmozdítása után visszavonul-tan élt és egyházi művek fordításával foglalkozott. 1978 augusztus 14-én halt meg Budapesten.

Ordass Lajos most megjelent „Válo-gatott Írások” című kötete fontos kor-történeti dokumentum. A könyv számos olyan írást tartalmaz, amelyben a szer-ző a társadalmi változásokkal kapcsola-tos jelenségekhez fűz megjegyzést. A püspök népének égető problémáira min-dig az evangélium szellemében keres választ. Ez egyaránt vonatkozik a püspöki körlevelekre, az egyházépítő elő-adásokra, valamint a hivatalos levelekre. Írásaiból törhetetlen hit, mély hu-

manizmus és népének szeretete árad. Érdemes egy rövid részt idézni a demo-kráciáról kiadott 1946-os körlevélből:

„Evangélikus egyházunk nem politi-zál... Istentől kapott önálló kötelessége szerint figyelni azonban az emberi életben az állam tényeit és felelősi szavát valahányszor olyan dolgokat lát, melyek a hatalom erkölcsi természetével, az evangélium tanításaival, vagy az igazságossággal össze nem egyeztetetők... Aggodalommal figyeljük az egyházzellenes irányzat jelentkezését s az azt kísérő veszedelmes propagandát. Aggódunk a tisztá, becsületes, hűn öhaj-tott krisztusi demokráciáért, melyre oly nagy szükség van a békére, rendre vá-gyakozó feldúlt világnak, de különö-sen megpróbált, szegény országunknak. Meggyőződésünk szerint a jelenlegi fo-gyatékos békét és rendet csak olyan de-mokratikus politikával lehet szolgálni, amelyet őszinteség, türelem, igazság, mértéktartás és istenfélelem jellemez.”

Röviddel ezután, 1946 decemberében Ordass püspök felemelte szavát a Cseh-szlovákiából kitelepített magyarokért és a Felvidéken maradt magyar kisebbség jogaiért. Idézzünk a felvidéki ma-gyarság sorsáért aggódó körlevélből:

„Az ősi otthonukból tél idején elmoz-dított, nyomorba döntött családok szenvedése leírhatatlan. Több felvidéki evangélikus egyházakozságunk léte két-ségesé vált... Tekintettel a szlovákiai magyarok embertelen üldözésére, ma-gyar evangélikus egyházegyezmünk fölterjesztést intézett Gensbe az Egy-házak Világtanácsához, s annak védel-mét és közbenjárását kérte.”

A magyar békeszerződés ratifikálá-sakor Ordass arról írt, hogy az ország megkondult harangjai nemcsak az öröm, de a bánat és a gyász hangját is kife-jezték:

„Isten elé szólították az ország ve-zetőit és népét, hogy együtt gyászoljunk mindazért, amit a békeszerződés tőlünk elvett... Önmagunkat vádoló ítélkezéssel, jérfias bátorsággal gyászol-juk történelmi multunknak földben, er-kölcsben, becsületben elveszett értéke-it. Csak hitvány nép temet titokban örvizgálat, büntudat és önitélkezés nélkül...”

1947 augusztusában nagy feltűnést keltett Ordass püspöknek a magyaror-szági németek kitelepítésével szembeni állásfoglalása. Ő, aki a háború alatt szembefordult a magyarországi Volks-bund izgatásaival, ugyanilyen határo-zottan ítélte el a német lakosság depor-tálását.

1956 november 2-án Ordass Lajos megrázó rádiószózatot intézett a ma-gyar néphez és a külföldi hittestvérek-hez. Egy évvel később az Állami Egy-házügyi Hivatal elnökénél tiltakozott a forradalomban résztvevő hívek és lel-készek üldözése ellen. Ez a terjedelmes levél a kötet egyik legértékesebb doku-mentuma.

Ordass Lajos 33 évig volt püspök, de hivatalát csak öt évig gyakorolhatta, mert szilárd hitével és bátor kiállásával útjában volt az atheista rendszernek. A „Válogatott Írások” című kötet kiadá-sával az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem méltó emléket állított a magyar evangélikus egyház példamu-tató, hitvalló vezetőjének.

JUHÁSZ LÁSZLÓ

KÖNYVSZEMLE

1956 — A BEFEJEZETLEN FORRADALOM

Az ötvenhatos Magyar Október irodalma jelentős művel gazdagodott. Vaskos könyvben jelentek meg a forradalom előzményeivel, lefolyásának eddig alig ismert, vagy ismeretlen részleteivel, történelmi jelentőségével és tanulságával foglalkozó tanulmányok, amelyek a forradalom 25. évfordulóján a Svájci Magyar Irodalmi és Képzőművészeti Kör (SMIKK) Luganóban rendezett konferenciáján előadások formájában hangzottak el.

Lapozzuk át a könyvet az írók sorrendjében.

Saáry Évának, a könyv szerkesztőjének bevezetése után az első tanulmány: „Az 56-os forradalom történelmi okai”, még az alig fél éve váratlanul elhunyt Csónka Emil tollából való. Lényegében a forradalomról írt könyvében foglaltak rezüméje; tömör, világos összefoglalás a töle megszokott lendületes publicisztikai stílusban.

Gosztonyi Péter „A magyar fegyveres erők az októberi forradalomban” c. kisebb könyvet kitűnő tanulmánya hangyszorgalommal összegyűjtött adatokra támaszkodó, sok új ismeret közlő, jól fölépített „izgalmas” írás. Nagy kár, hogy az igényesebb olvasónak nem egyszer kell bosszankodnia stílári fogyatékokon.

Éppen ellenkezője a következő tanulmány: Petőfitől kölcsönzött címe: „Kemény szél fúj, lángra kap a szikra”, előre jelzi, hogy szépíró szól hozzánk, a „kétszívű költő”, Kabdebó Tamás, aki a manchesteri egyetemen többek közt a magyar forradalmak történetéről tart kurzust. Itteni tanulmánya az októberi forradalom irodalmi vetületét mutatja be, kronológiai rendben veszi sorra előbb az otthoni „előkészítőket” és a forradalmi időben aktív írókat, költőket, majd bő idézetekkel az emigráltak, disszidensek rendkívül gazdag szépírói munkáit. Ugyancsak kitűnő információkat ad Kabdebó a külföld, értsd a Nyugat, idevonatkozó néhány figyelmet érdemlő, de kevésbé ismert irodalmi megnyilvánulásáról.

A kötet legtöbb gondolatot ébresztő (számomra legszebb) tanulmányát: a „Menekült és száműzött”-tet Dénes Tibor, a Cs. Szabó Lászlóval legalább is egyenrangú esszéista (végre ki kellett mondania valakinek!) írta meg. Látszólag elkanyarodva a könyv (a luganói konferencia) címében megadott témájától, lényegileg mégis kapcsolódva hozzá, magas elméleti síkon vizsgálja az emigráció identitásának alapjait: ki az emigráns, ki a menekült, ki a száműzött, kik vagyunk, mik vagyunk, miért vagyunk? Szóval Dénes Tibor az exilium tipológiáját fogalmazza négy klasszikus típust, négy költőt állítva elének. Ezek: Alkaios, Ovidius, Dante és Stefan Zweig. Mire tanítanak e nagy szellemek? Arra, hogy a zsarnokság ellen küzdő elbukhat ugyan, sorsa származatától, s ha idővel szelidül is baragja, eszményeihez, elveihez halálig hű marad (Alkaios); meg arra is, hogy a költő idegenben nemhogy földadja, sőt inkább féltőn őrzi-ápolja anyanyelvét, barbár környezetben is népének írója marad (Ovidius); aztán: legyen a szellem kiválasztottjainak legfőbb célja, kontinensvándorlásban is a közösség, az emberség és emberiség szolgálata, ahogy erre a nagy számkivetett költő adja a példát (Dante); a negyedik a mi korunk költője, a

kollektív bosszú áldozatának, a menekültnek ösképe (Stefan Zweig).

Tovább menve, Oltványi László „Dél-Budapest bástyái”, valamint Juhász László „Meggzólt a győri vaskakas” című tanulmányukban az 56-os forradalom olyan eseményeiről számolnak be, amelyeknek maguk résztvevői voltak, vagyis saját élményeiket mondják el. Oltványi a Dél-Budapesti, közelebről a Soroksár-Pesterzsébet körüli harcokról ad kimerítő tudósítást, ő volt az ottani szabadságharcosok parancsnoka s mint ismeretes, a harcokról könyvet írt. Juhász László a forradalom vidéki központja, Győr lázas napjait, az események zajlását pergeti le, bemutatja a forradalom szereplőit, elszánt ávosok és áldozatok neveit is felfedve. Mindkettőjük írása biteles dokumentum, egy-egy fontos, nélkülözhetetlen fejezet az 56-os forradalom még megírandó teljes történetéhez.

Révész László dolgozata „A Magyar Október központi helye a kelet-európai forradalmi mozgalmakban”, címén túlmutatva kitűnő áttekintése a 2. világháború utáni „antikommunista” forradalmi megmozdulásoknak is. A tudós lelkiismerettel készült írás nagy értéke meggyőző erejében rejlik.

A tanulmányok sorát Kocsis Gáboré zárja, a forradalmi intézményeket, kiemelten a Munkástanácsok szerepét, mint a népképviselet új formáját elemzi. Írásának konkluzióját találóan fejezi ki címe: „Huszonöt évvel ezelőtt kezdődött a jövő”.

A Függelékben a SMIKK öt éves munkásságát B. Szabó Péter ismerteti, a Kör művészeti tevékenységét pedig Török Pál (ő készítette a könyv hatásos, szemnekugró szép címlapját is).

Mindent egybevéve: a SMIKK könyve Ötvenhat egyik méltó emléke marad.

SZAMOSI JÓZSEF

A nyugati magyar művészek reprodukcióival illusztrált 224 oldalas könyv ára fűzve 30,- sFr (\$ 15,-) + portó. Megrendelhető: SMIKK-Versand, Postfach 87, CH-8037 Zürich.

A MAGYAR VALÓSÁG EGY DARABJA

Hajnal László Gábor könyvéről

Két éve sincs, hogy Hajnal László Gábor, — egy a „lakiteleki fiatalok” közül — író léte, vagy talán éppen azért, a politikai menekült-sorsot választotta azután, hogy a Fiatalok József Attila Körének működését diktatórikus módon felfüggesztették. Emigrálása előtt sokat írt és publikált: verset, novellát, dokumentumfilm-forgatókönyveket és főleg szociográfiai munkákat. 1969-ben „izgatás” címen elítélték, de a következő évben amnesztiával szabadult. Most, azaz pár hónappal ezelőtt a Katolikus Magyarok Vasárnapja és a Nemzetör közös kiadásában jelent meg első itteni könyve „... csak a reggelek borzalmasak...” címmel. A hideglelős cím mögött tanulmányok sorakoznak, nagyjából olyan, még odahaza írottak, amelyek témaválasztásuk miatt nem jelenhettek meg. A többiek már idekint készültek. Miről szólnak? Ime a könyv nagyobb lélegzetű tanulmányainak témái: a mai magyar fiatalok közérzete és hazafisága, illetve a mesterségesen eltorzított

Halottaink

† DR. TÖRÖK JENŐ

Nagy és fájdalmas veszteség ért minket: 75. születésnapja előtt, 1983 március 5-én hunyt el Bécsben, Török Jenő piarista atya. — Latin-történelemszakos tanárként kezdte rendi pályafutását a váci és debreceni gimnáziumokban. A szerzetesiskolák 1948-ban történt erőszakos államosítása után is folytatta ifjúságnevelő munkáját. Vallási kis csoportokat hívott életre nehéz, otthoni körülmények között. Ezért az „illegális” lelkipásztori munkáért a Rákosi-rendszer 1953-ban börtönbüntetésre ítélte. 1956-ban a Forradalom alatt szabadult ki. Megállapodott Bécsben, ahol megalapította az „Opus Mystici Corporis”-nevű egyházi könyvkiadót, amelynek lelkes igazgatója és „mindenesé” volt haláláig. Kiadványai között főleg francia szerzők munkáit fordította magyar nyelvre. Ő jelentette meg elsőek magyar nyelven Teilhard de Chardin legfontosabb műveit. Ezenkívül a Szentírás rendszeres olvasására buzdított kiadványaival. A „Hit és Élet” című színvonalas időszaki képes kiadványai hiányt pótolnak az újabb magyar katolikus irodalomban.

Török Jenő atyát már hosszabb idő óta súlyos gyomorbeteg gyötörte (rák), amit csodálatos erővel győzött le. — Jellemző szívós papi lelkiületére, hogy az utolsó napig dolgozott. Halála előtt egy nappal szállították kórházba meghalni.

Lelkiüdvéért az engesztelő szentmisét az Isteni Megváltó Leányainak bécsi zárdatemplomában, sok magyar pap részvételével Valentiny Géza, pápai prelátus, püspökkari delegátus mutatta be, ugyancsak ő olvasta fel a külföldi úton lévő László István kismartoni megyéspüspök, az ausztriai magyar katolikusok apostoli vizitátora grászüzenetét. A szentbeszédet, amely az elhunyt egész életét felidézte, Liptay György tartotta, Helmut Krätzl bécsi segédpüspök, érseki helynök pedig — a megboldogult személyes jóbarátja — a főegyházmege nevében mondott istenhozzádot. A megható szertartáson Jenő atyától közeli rokonai, valamint munkatársai, tanítványai, osztrák és magyar barátai, könnyes szemmel búcsúztak el. Hamvait a piaristák váci kriptájában helyezik örök nyugalomra. (—)

ÁCSBOLT JÁNOS S. J.

Formózából írják: „Ácsbolt János S. J. kertésztestvér is itthagott bennünket 80 éves korában. — Zalai tájon, Nagykapornokon született, ott lépett

nemzettudat; — a cigánykérdés: az egyik legegésőbb társadalmi-szociális probléma! (Szerző egy ideig cigányokkal élt, hogy közvetlenül tanulmányozhassa életkörülményeiket); — az alkoholizmus pusztítása; — a fiatalok bűnözés; — az ingázó és kétlaki munkásokról; — a magyarországi egészségügyi helyzet; — evangélikus lelkészről („Nők Luther-kabátban”) stb. Mindegyik írás a magyar valóság egy-egy szegmensét mutatja be Hajnal László Gábor saját kutatásai, felmérései, országjárásai eredményeként. A kép ami élénk táru bizony lehangoló, a lassú pusztulás kiütkező jegeit viseli magán. Pedig nem valamiféle olcsó „antikommunizmus”, csak a magyar nép féltése, írói felelősségtudat vezeti a szerző tollát. Nem rajta múlik, hogy a reggelek borzalmasak”.

SZAMOSI JÓZSEF

be a rendbe dolgozótestvére. Ő volt a budapesti Manréza híres kertésztestvére, akit püspökök, politikusok, katonatisztok, munkások és diákok ismertek a Manrézából. Sok kertésztestvért képzett ki már Magyarországon. Mosolygós, imádságos lelkű testvér volt. Egy nap, 10 rózsafüzért is elmondott kertészkedés közben. — Előjárói a dolgozó testvérek rendi vezetőjévé nevezték ki. Bölcsen és szeretettel vezette őket.

Aztán jött a II. világháború és az összeomlás. Ácsbolt János a budapesti Manrézából a formózái Manrézába került, megint csak kertésztestvére. Csodájára jártak az ottani kertjének is az emberek. A környékbeli hegyvilákokat pedig megtanította gyümölcsfát ültetni. Halála előtt is meg-meglátogatta őket. Körülvették, mintha mind fiaik lettek volna, kínálgatták friss gyümölcsöket. Mikor érezte, hogy nemokára meghal, Lutsao-ba, egy kis magyar kórházba kívánkozott, ahol magyar volt az orvosi- és ápolószemélyzet egy része. Jó Ácsbolt János testvér úgy ment át az Örök Hazába 80 éves korában, hogy nem is tudta, hogy a budapesti vagy a formózái Manrézában, vagy a napsütötte zalai Kapornokon kertészkedik-e...”

DÉNES TIBOR

Nemcsak az emigrációt, a magyar irodalmi életet is nagy veszteség érte: március 17-én Luganóban (Svájc) meghalt Dénes Tibor, számtalan esszé-kötet, regény, irodalom- és színház-történeti, politikai munka szerzője. 1907-ben Nagyváradon született, magasabb tanulmányait több külföldi egyetemen végezte. Az un. „neokatolikus” (a Vigilia körül csoportosuló) írók között tartják számon. A háború után Budapesten a Katolikus Szemle egyik rovatvezetője és a Napkelet belsőmunkatársa. Rákosiék alatt több évet börtönben ült, és az 56-os októberi forradalom után emigrált. Mintegy 40 könyve és megszámlálhatatlan sok cikke jelent meg magyarul, de francia nyelven is írt és publikált (az Életünk-nek is dolgozott). Utolsó könyve másfél éve látott napvilágot: „Budapest nincs többé Budapesten” címmel, amely regény-álarcban saját életének egy küzdelmes szakaszát örökíti meg. A nagyműveltségű és tudású Dénes Tibor elsősorban mint eredeti látású, szikrázó tollú esszéista írta be nevét a magyar irodalom történetébe. Sz. J.

Hírek - események

Február 18—20-ig a klagenfurti egyetemen találtak az ausztriai különböző népcsoportok vezetői: a szlovének, a burgenlandi horvátok és magyarok és a csehek Bécsből. Ezek a népi csoportok arról tanácskoztak, hogy az egyházon belül is egyenrangú legyen a nemzeti kisebbség nyelve a hivatalos államnyelvvél, a némettel. „Ideje, hogy ne egyik a másik ellen, vagy a másik mellett közömbösen éljünk, hanem hogy egymással együtt keressük a közös boldogulást.”

★

Magyarországon a püspöki kar 1983 elejétől az egyházfönntartási hozzájárulást családoknál felemelte 240 forint-ról 300-ra; magányos keresők pedig egy évre 150 forintot fizetnek. Nyugdíjasoktól és szegényektől kevesebbet kell kérni.

Az életkönyvből

AUSZTRIA

Bécs: Elsőáldozás és bérmlás: 1983 február 12-én a Pázmáneumban: **Aicevado-Cortez Hugo Armando** Chiléből; — **Kollár Péter Szegedi Attila, Török Gábor, Aicevado-Cortez Alicia Julia, Gill Olga** szül. Klajev Leningrádból, **Grotenshon** szül. **Simon Melinda**.

A bérmlás szentségében részesültek: **Deák Péter, Haas György, Obrusászkó László, Thalhammer szül. Albert Péter, Virág József, Félhelyes Katalin, Dr. Lainer Judit, Morán Katalin, Morán Magdolna, Kovács Ildikó, Virág Éva, Dénes Alexander.** — A Szentlélek világossága kísérfje őket életükben!

Szentségi házasságot kötöttek: **Thalhammer szül. Albert Péter és Thalhammer Theresia** Gutensteinben, **Mariahilfberg**, 1983 jan. 16.

Az örök hazába költöztek: **Alberti d'Enno Győző**, 37 éves, hosszú súlyos betegség után 1983 jan. 19-én; — **Iónyay Gabriella**, 81 éves korában 1983 feb. 21-én, Bécsben. — Az Úr irgalmából! nyugodjanak békében!

Linz: Elsőáldozás: **Ormai Gyöngyi** feb. 10-én járult először az Úr asztalához. Szülei is vele együtt járultak a szentségekhez.

BELGIUM

Liège: Újjászületett a **Keresztsgben: Soldati Philippe Julien, Aurelio és Mac-koviák Margit** fia — **Vivegnisben.**

Elhunytak az Úrban: **Ünnep József**, 50

NYILATKOZAT

A budapesti Népszabadság egy munkatársa a lap 1982 december 24-i számában „egykori nyilas”-nak nevezett. Amikor ez ellen tiltakoztam és helyreigazítást kértem, az 1983 március 12-i számban egy állítólagos belépési nyilatkozat hasonmását közölte, amely szerint 1939 január 27-én a Hubay-féle Magyar Nemzetiszocialista Pártba felvételtem kértem.

A kézírás és aláírás több olyan jegyet tartalmaz, amely elüt az én akkori írásmóltól.

A Népszabadság bizonyítéka „nyilas párttagság”-om igazolására ez az állítólagos felvételi keremem.

Kijelentem, hogy ezt nemcsak nem töltöttem ki és nem írtam alá, de ilyen ür-
lapot most látok először életemben.

A mostani vádnak ugyanannyi az igazságtartalma, mint ugyane szerző több, mint negyedszázaddal ezelőtt rólam tett korábbi megállapításának, amely szerint „az Árpád-sávós karszalaggal sétatifikáló jogászdoktor nevélt (mármit az én nevet, B. Gy.) félve említették 1944 végén a fővárosban” és miután a müncheni rádióhoz került, ott „Szalási titkárával”, valamint egy „felszabadulás előtti közismert kabáttolvajjal” együtt „Bell ezredes segítségével révén — egy folyóiratot is szer-
vezett: a **Látóhatárt.**” (Népszabadság, 1957 december 28.) Irodalomtörténelmi tény, hogy a **Látóhatár** már létezett, amikor Münchenbe kerültem és alapításában a nevezetteknek semmi részük nem volt.

A nemzeti szocializmus iránt soha nem érdeklődtem, vele nem rokonszenveztem, ilyen szellemű szervezetben részt nem vettem. A szóbanforgó időben — 1933 őszétől kezdve — egyetemi hallgatóként két katolikus diákegyesület és az Országos Széchenyi Szövetség tagja, majd vezető tisztségviselője voltam. Doktori diplomám megszerzése után, 1942 őszén egy erdélyi alakulathoz kötelező katonai szolgálatra vonultam be és 1945 nyaráig — a rövid hadifogságot beleszámítva — katona voltam.

Azóta, hogy az irodalom és a társadalom kérdései iránt érdeklődni kezdtem, a népi írók híve voltam és a népi mozgalomhoz tartozónak tudtam magam. Ez ismert volt azokban a körökben, amelyekben mozogtam.

Noha az egyéb valótlanságokat is tartalmazó cikkek velem foglalkozó részeli rádiós tevékenységem okán íródtak, meggyőződésem, hogy elsősorban az 1958 óta felelős szerkesztésében megjelenő **Új Látóhatár** című folyóirat ellen irányulnak. Biztosan tudom ugyanis, hogy né-mely budapesti hivatalos személyeknek és szerveknek nem tetszik a folyóirat Magyarországon kivivott rangja és tekintélye. E nemtetszést csak növelte, hogy akadtak, akik az **Új Látóhatárt** sújtó postai kézbesítési tilalom feloldását sürgették.

Hitelem rontásának voltaképpeni célja e folyóirat barátai, munkatársai és olvasói bizalmának megrendítése, ami szerintem kudarcot fog vallani.

München, 1983 március 17.

Borbándi Gyula

Borbándi Gyulának az „Életünk”-ben is több kitűnő cikke látott napvilágot.

éves és **Ünnep Katalin**, 23 éves, autóbaleset áldozatai **Uccle**-ben; — **Kainrath Róbert**, 43 éves, Papp Éva férje, **Genk**-ben hosszú betegség után; — **Kiss Papp József**, 55 éves, **Farciennes**-ben; — **Dolozsi Józsefné**, 82 éves, **Charleroi**-ban; — **Richolm László**, 56 éves, **Luxemburg**-ban. — Nyugodjanak békében!

Brüsszel: Halálozás: **Mme. Zsombik Lászlóné** szül. **Bognár Mária** (56), sok-
éves szenvedés után elszenderült az Úr-
ban jan. 10-én. Szűz **Mária** nagy tiszte-
lője volt; — **Nagyváthi Lajos** (77) feb. 9-
én; — **Meixner Lászlóné** szül. **késmárki Zaymus Eleonóra** (57) hirtelen hagyta itt szeretteit feb. 9-én; — **Gilot Róbert** (41) **Jeanine Giárd** férje, feb. 11-én tüdőgyul-
adásban meghalt; — **Holecz József** (55) szintén tüdőgyulladásban halt meg. Oda-
haza sokáig volt börtönben. Feb. 8-án temették; — **Samu Éva** (89), jan. 30-án Szabadkán elhalálozott. **Mme. Franciska** édesanyját gyászolja. — Adj, **Uram**, örök nyugodalmat nekik, **Veled**, országodban!

FRANCIAORSZÁG

Halálozás: Az Úr magához szólította a párizsi **Egyházközségi Tanács** egyik legkiválóbb és legaktívabb tagját, **Prof. Dr. Gaál Györgyöt**, 58 éves korában. Márc. 7-én temették **Plaisir** falujának temetőjében. — Nyugodjék békében!

NÉMETORSZÁG

keresztelés: **Drégely Isabel** **Mária Anna, Regensburg/Lorenzen: Születés és Dr. med. Drégely György és Dr. med. Drégely Elisabeth**, szül. **Stocker** kisleánya, 1983 jan. 23-án. — Az Úr áldása kísérfje életútját!

Stuttgart: A magyar lelkész írja: **Heinrich Gizella**, szeretett **Gizi** nénink, visszaadta lelkét **Teremtőjének** 1983 feb. 10-én, 86 éves korában. Életének majdnem a felét élte le távol hazájától. Szerette családját, oszlopos tagja volt **Miszsióknak**. Amíg járóképes volt, mindig ielen volt szentmiséinken. — Nyugodjon békességben!

OLASZORSZÁG

Keresztelés: **Firenzuola d'Arda** (**Piacenza**): **Sesenna Luigi és Osváth Katalin** második kisfiát, **Leonardót**, m.é. sz. pt 26-án keresztelték. — Gratulálunk!

Halálozás: **Róma: Dr. Balog Pál** orvos, m.é. nov. 6-án, 82 éves korában; — **Palermo: Dr. Onorato Salvatore** orvos, **Galvácsi Gizella** férje, nov. 30-án 72 éves

NÉMET KATOLIKUSOK ÉS A VÁLASZTÁSOK

Hitler uralomrajutásának 50 éves évfordulója (1933 márc. 5) alkalmából egy választási térkép jelent meg a még szabadnak mondható utolsó német választásokról 1932 júliusában. Ezen térkép alapján Hitler mindazokon a területeken, ahol a katolikus lakosság arányszáma 60 %-on felül volt, 30 %-nál alacsonyabb szavazati arányt ért el.

Köztudomású dolog, hogy a keresztény pártok: **CDU—CSU**, a katolikus többségű területeken kapják a legtöbb szavazatot. Mivel a II. világháború óta **Németország** lakossága vallási szempontból is egyre jobban keveredett, a különbségek az északi protestáns és a déli katolikus többségű vidékek között egyre jobban eltolódnak. Nyugat-Németországban már több éve a katolikus lakosság száma nagyobb a protestánsokénál. Ennek az az oka, hogy a katolikus vidékeken általában több a gyermek, másodsor pedig az, hogy a II. világháború után visszatelepített vagy visszatelepedett németek, a keleti porosz területeket leszámítva, inkább katolikusok voltak: **Sziléziaiak**, **szudétánémetek**, **dunai svábok** stb.

Ez a körülmény kihatott a mostani választásokra is. A **CSU és CDU** is, a **Saar-vidéket** és a **Ruhr-vidék** tisztán nagyipari munkás-lakosságú városait leszámítva, a katolikus többségű vidékeken, nemcsak **Bajorországban**, hanem **Közép- és Északnémetországban** is mindenütt abszolút többséget kapott.

† PUSZTA SÁNDOR:

CINKENYOM *

Hajnali hóban
cinkenyom
fölbbe hajlok
oivasom

mélyülő ferde
hó-rovás
sorsokat rejtő
ékirás

őseim írtak
így ahogy
egysoros verse
felragyog

tünődve titkán
ballagok
én is hóba írt
jel vagyok

s marad ha létem
itt hagyom
utánam csöppnyi
cinkenyom?

*Lapzártakor kaptuk a hírt, hogy **Dr. Katona Pusztá Sándor** kanonok, **leányfalusi plébános**, a **jeles papköltő március 5-én, 72 életévében** oda-
haza elhunyt. Örizzze emléket ez a szép költeménye.

korában; — **Carmagnola** (Torino): **Nagy László**, dec. 26-án, 71 éves korában; — **Milano: Kunos Ernőné** szül. **Bun Katalin**, feb. 4-én, 71 éves korában. — Adj **Uram**, örök nyugodalmat nekik!

SVÁJC

Basel: Halálozás: **özv. Jaross Andorné** jan. 18-án 82 éves korában visszaadta nemes lelkét **Teremtőjének**. Sok megpróbáltatás után Svájcban töltötte életének utolsó évtizedeit. Január 25-én helyezték szeretettel örök nyugalomra a solothurni temetőben. — Nyugodjék békében!

Bern: Keresztelés: **Olaj Attila Gyulát** 1983 jan. 16-án keresztelték meg. Gratulálunk a kedves szülőknek!

„A tékozló fiú” cím alatt hoz a Berni tájékoztató érdekes számadatokat: 1980-ban Svájcban 19,744 a magyarul beszélők száma. Ebből svájci polgár 10,705. — 1982-ben már 22,000 magyarul beszélő ember van, ebből 16,000 a katolikus. — Az „**Alya**” szerint „ezek között már sok újjazdag is található. Mások viszont azon keseregnek, hogy nekik nem sikerült gazdagnak lenni. A főtéma, minde-
nütt a pénz...”

ERDÉLYÉRT!

Az erdélyi csomag-akció eddig több mint ezer csomagot eredményezett. Ebből csak az „Életünk” útján több mint 400 csomag lett küldve. — Egy csomag tartalma: 1 lit. olaj, ½ kg rizs, 1 kg cukor, ½ kg dara; 6 tasak leves/főzelék; 6 dob. húskonzerv (kisebb nagyobb); ½ kg téli-szalámi, 2 tábla csokoládé, 1 doboz tejpor, 2 doboz zabpehely, ½ kg pörkölt-kávé (darálva), 40 dkg. kakaó, 20 drb. tabletta (narancs üditőnek — tubusban).

Egy csomag ára: DM 108,75.

A csomagokat átvételi elismervény ellenében a németországi **Quelle-cég** vámmentesen küldi szét nagyváradi raktárból.

Csomagokat küldhet a gyulafehérvári szeminárium, gyermekkórházak, öregotthonok megsegítésére. De küldhet egyéni címre is, akinek akar; ez esetben fontos megadni a pontos címet irányítószámmal és a feladót.

Az összeget befizetheti az „Életünk” szerkesztőségének:

1. „Erdély” — **Kath. Ung. Seelsorge, Sonderkonto 606 50-803, Postscheckamt München;**
2. **Kath. Ung. Seelsorge, Bayer. Vereinsbank, München, Konto-Nr. 145 957 — Erdély.**
3. Befizethető készpénzben minden magyar helyi lelkésznel is. — **FIGYELEM!**

ÖNTÖZŐ VERSIKE

Minapában itt járék,
Egy szép rózsáját láték.
Ki akarna száradni:
Szabad-e megöntözni?
Csik megyéből!

Kis magyar vendéglő Zürichben
„**Restaurant Bauchnusti**”

8004 Zürich, Schöneeggstr. 15 (a Langstr.-nál, közel az állomáshoz). — Magyaros ételek, italok. Kellemes hangulat. Nyitva: hétfőtől szombatig 9—24, vasárnap 13—24 óráig.

Üzletvezető: **Vig József**. Tel. 01/241 70 93

Bécsi magyar könyvesbolt

LIBRO-DISCO Tel. 0222/527315

A-1010 WIEN, DOMGASSE 8

HANGLEMEZEK NAGY VÁLASZTÉKBAN!

SLPX	6542	HOL VAN AZ A NYÁR. (Legyen a Horváthkertenben, Budán..., Jöjjön ki Óbudára, Hétre ma várom a Nemzetinél, A régi mániám, stb.) Énekel; Honthy, H., Bilicsi, T., Csákányi, L., stb.	ÖSch 130.—
SLPX	16641	HACSEK ÉS SAJÓ. (Békekonzferencia, A viz-nagykereskedő, Sajóné sportol, Bridge, stb.) Szereplők; Herczeg, J.-Kömlös, V. Archiv felvétel.	130.—
SLPX	17532	GYERE ÜLJ KEDVES MELLÉM. (Mit tegyek, Nem adlak másnak, Megáll az idő, Gyere ülj kedves mellém, Csak a szőpre emlékezem, stb.) Énekel; Hollós, I., Putnoki, G.	130.—
SLPX	17729	KISLÁNY A ZONGORÁNÁL ÉS TÁRSAI... (Kicsit szomorkás, Kislány a zongoránál, Isten veled édes Piroskám Jamaicai trombitás, stb.) Közreműködik; Hofi, G., Aradszky, L., Jávör, P., Kovács, K., stb.	130.—
SLPX	17734	SZIVEAJOK ELLEN. KISASSZONY, SZED-JEN TANGÓT! Régi tangósikerek eredeti felvételei. (Tenyereken hordom, Drágám, néha téved az ember, Kis Katóka ilyen az élet, Csak egy nap a világ, Ma éjjel, stb.) Énekel; Nagykovács, I., Mezei, M., Fekete Pál, Kalmár, P., Karády, K., stb. Archiv felvételek.	130.—

Szállításokat a világ minden tájára vállalunk!
Kérje legújabb, díjtalan katalógusunkat!
Üzletünk hétfőn és pénteken 10.00 — 18.00 óráig,
szombaton 10.00 — 13.00 óráig nyitva tart.

A NUMISMATICA HUNGARICA ERDÉLYI SOROZATA

2. 1981. Erdélyi TÉNY

- a) Ag 925, 925-ezüst-garas, tükörfényes PP proof, 38 mm ø, ca. 24 g. á DM 105,—
- b) bronz, 90-bronz garas, patinával/patinated, 38 mm ø, ca. 24 g. á DM 35,—

Megrendelhető:

Numismatica Hungarica
Postfach 73 03 02
D-6000 Frankfurt/M 73, BRD

OTTHON-HÁZ

Magyar vagy magyarszármazású nyugdíjasok vagy nyugdíj előtt állók részére örökklakásokat (ált. 1 szob., fürdő/wc, főzőfülke) tervezünk finanszírozunk és építünk Budapesten. Orvosi felügyelet és kiszolgáló személyzet biztosítva lesz. **Érdeklődés: ASG, Frauentorgraben 3, 3500 Nürnberg, Telefon (09 11) 22 34 55.**

Teológiai és Sporttudományi szakfordító magyar-német és német-magyar, valamint erdélyi honfitársaim számára román-német és német-román hiteles fordításokat vállal

Sinka Ádám

törvénytörvényes okirattfordító és tolmács. — Németországban tanácsadás állampolgári és menekültügyi kérdésekben. — Cím: **D-7512 Rheinsteigen 1, Lindenstr. 16.** Telefon: 0721-518661, délután 17-órától.

A '82-től megváltozott új „Gépjárművezetői vizsga kérdései“ magyar nyelven, **DM 45.-** áron kapható: **Dr. L. Deák,** 8000 München 70, Johann Clanze Str. 43.

Gyorsan, jól és mégis olcsón fordít és hitelesít a német állam elismert tolmácsa és fordítója: August Lévai, Lehnsgrund 38, 4300 Essen 1. Telefon: 0201 / 711-582.

NÉPDALZSOLTÁROK

Szépkiállítású, kottás énekfüzet jelent meg „Népdalzsoltárok“ címmel. A zsoltárokat válogatták és összeállították ősi magyar népi dallamokra: **dr. Kerekes Károly** (szegedi hittudományi egyetem) és munkatársai. A zenei vonatkozásokat **Bárdos Lajos** ellenőrizte. A rajzokat **Kákonny Asztrik** esztétomai ferences atya készítette.

Megrendelhető: Edition Eola — Imre Kiss — Beivederegasse 23, A-1040 Wien, Ára: öS 75.-, vagy DM 10.-, illetve US \$ 6.-.

Még kapható

JUHÁSZ LÁSZLÓ
A HÉTTORONYTÓL KUFSTEINIG

— Magyar rabok idegenben — című, 200 oldal terjedelmű, új könyve, korabeli dokumentációkkal, valamint a

„BURGENLAND“

történelmi útikalauz második, javított kiadása. Mindkét könyv megrendelhető **DM 25.-** áron, a szerző címén: Bülowstr. 10, D-8000 München 80

TAKÁCS

Fleisch & Wurstwarentrieb GmbH
Dorotheenstr. 4 — 7000 Stuttgart 1
MARKTHALLE, Stand - Nr. 74—76
Telefon (07 11) 24 31 04

Ezennel rendelék izletes csemegéárút
T a k á c s t ó l :

Cikk-	Az árú megnevezése	DM/kg	kg
101	Friss kolbász	16,-	
102	Füstölt kolbász	18,-	
103	Disznósajt, paprikás	11,-	
104	Disznósajt, borsos	11,-	
105	Hurka, májas-rizses	10,-	
106	Hurka, véres-rizses	10,-	
107	Véreshurka zsemelével	10,-	
108	Füstölt véreshurka	12,-	
109	Bácskai májashurka, papr.	12,-	
110	„ „ papr. nélkül	12,-	
111	Debreceni, friss	16,-	
112	Paprikás krakkói	15,-	
113	Krakkói paprika nélkül	15,-	
114	Fokhagym. vadászfelvágott	17,-	
115	Lengyel sonkafelvágott	22,-	
116	Tiroli felvágott	17,-	
117	„Kulen“ Paprikaszalámi	24,-	
118	Paprikás abátszalonna	13,-	
119	Füstölt oldalas	13,-	
120	Füstölt szalonna	13,-	
121	Fehér szalonna (6 cm)	12,-	
122	Finom sonka	21,-	

Jobbíz a TAKÁCS-árú — Saját készítmények! — Nettóárak! A szállítási költségeket hozzászámítjuk. Szállítás utánvétellel.

HIRDETÉSEK

Bécsben élő magyar hölgy, jövedelmű üzletasszony, 57 éves, keres kultúrát, komoly gondolkodású háziasítást, akivel jó egyetértésben, egymásról való gondoskodásban szép éveket tölthetne. Válaszokat „Becsület“ jellegre a kiadóba kérek.

Azonnali felvételt kapha! idősebb nyugdíjas teljes ellátással és gondozással, szép nyaraló vidéken, Passau-tól 12 km-re. Cím: Pension zur Linde, Emilia Soprny, Lindenweg 3, 8391 Ruderting.

Jókedvű, családszerető, független 27 éves, 173 cm magas nő megismerkedne korban hozzáillő intelligens, becsületes, magyar konyhát kedvelő férfivel. Fényképes leveleket „Igazgyöngy“ jellegre a kiadóba kérek.

KERESÉS

Keresek fogolytársakat, akivel, vagy akikkel Budapesten a Fő-utcai gyűjtőben 1950-tól 1956 augusztusáig raboskodtam (Fontos nyugdíj ügy). Válaszokat kér: Baranyai Tibor, Oberwängener Str. 20, D-5602 Wetter II.

Riesner Marika vegyész mérnök, a magyar és szlovák nyelv hites törvénytörvényes fordítója és tolmácsa, fordításokat, hitelesítéseket vállal. Cím: Hölderlinstr. 29, 7530 Pforzheim, Tel.: (0 72 31) 7 96 22

Melyik NSZK-ban telepedett honfitársam vásárolna „Szakképzettség-Biztonság“ jellegre a szerkesztőségbe, vagy direkt (0 70 31) 27 68 80 telefonszámon egy gondterhelt anyának? — Reálisoklat végzett, szakkereskedelmibe (Berufsskolleg I.) járó, magyarul is beszélő, nagyon szorgalmas, ügyes, tanulékony fiam részére kereskedelmi-, ipari- vagy technikai-szakmai tanulóhelyet keresek az 1983/84-es évről.

Bakonyzombathelyen, a főútcán 1200 m² területen épült manzárdtetős házba ház téglagarázzsal és kerttel eladó. Tanácsháza, iskolák, üzletek, orvos közvetlen közelben. — Németországban egy kisebb házáért cserélhető is — Érdeklődni: Ilona Fehér, 70 Clearfield Ave., Bethlehem, Pa 18015, USA. — Telefon 868-8035.

RUPP LÁSZLÓ hites törvénytörvényes fordító, vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra. — Postfach 162, D-8000 München 1 - Telefon (089) 3 00 21 62

DÍOSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. — Daimlerstr. 249. D-4040 Neuss. Tel.: (021 01) 54 13 17.

„TÉTÉNY“ Ungarische Spezialitäten

Inh.: O. BAYER	Kreitmayrstr. 26 - D-8000 München 2	Telefon (0 89) 19 63 93	DM
Alföldi Olaszrizling I.			5,30
Alföldi Kékfrankos I.			5,30
Abasári Rizling 0.7			6,30
Debrői Hársievelő			6,30
Badacsonyi Kéknyelű			6,80
Badacsonyi Szürkebarát			6,90
Soproni Kékfrankos			6,60
Villányi Burgundi			6,90
Hajósi Cabernet			6,90
Boglári Olaszrizling			6,30
Boglári Kékfrankos			6,30
Boglári Cabernet-rosé			6,30
Tokaji Aszú 4 puttonyos			14,50
Tokaji Aszú 3 puttonyos			12,50
Vilmos körtepálinka			24,50
Császárkörte			19,50
Kecskeméti barackpálinka			27,-
Cseresznye pálinka			24,50
Szilva pálinka			21,50
Kosher Szilva pálinka 0.8			32,-
Hubertus			21,-
Beverage Bitters (Unic.) 1 lit.			32,-
Beverage Bitters 0.5 lit.			17,-
Pick szalámi	kg		25,-
Csabai	kg		23,-
Gyulai	kg		21,-
Süli debreceni	kg		16,-
Süli kolbász	kg		17,-
Kalocsa tarhonya	½ kg		3,30
Nagykokatésza	½ kg		3,50
Paprika káposztával 0.7 lit.			4,40
Hegyes erőspaprika			4,40
Hegyes csípőspaprika			4,40
Bogyoszlói paprika			4,10
Házikolbász	kg		18,50
Disznósajt	kg		12,50
Véres-, májashurka	kg		12,50

— Üvegárút is szállítunk! —

ELŐFIZETŐINK ÉS HÍRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem bankkontónkra, hanem **Postcheckkontónkra** kérünk: Kath. Ungarn-Seelsorge -- Sonderkonto -- München, **Postcheckamt München, Konto-Nr. 606 50-803.**

FIGYELEM!

Az „Életünk“ új előfizetési ára 1983. januárjától: Egyes szám ára egy évre DM 18.-, tengerentúlra légipóstával DM 28.-.

Kérjük előfizetőinket az előfizetési díjat lehetőleg postcheckkontónkra, tengerentúlról pedig ne bank utján, hanem eurócskekken utalják át, mert a banklevonás igen nagy.

Harcincéves menekült általános orvosnő (családorvos) keresi azon honfitárs-kollegák ismeretségét, akik segítenének, vagy közreműködésnek, elhelyezkedésében Németországban. — Válaszokat „Diplomás 77“ jellegre a szerkesztőségbe kérek.

Megjelent!!!

A BEFEJEZETLEN FORRADALOM - 1956

Ez a tanulmánykötet egyedülálló írásokat tartalmaz az 1956-os magyar forradalom előzményeiről, lefolyásáról, történelmi jelentőségéről, kiegészítve eddig ismeretlen fényképek és dokumentumok közreadásával. A kötet szerzői: **Csonka Emil (†), Dénes Tibor, Gosztonyi Péter, Juhász László, Kabdebó Tamás, Kocsis Gábor, Ottványi László, Révész László.**

A Svájci Magyar Irodalmi és Képzőművészeti Kör (SMIKK) kiadása, Zürich, 1982. A nyugati magyar művészek reprodukcióival illusztrált 244 oldalas könyv ára fizetve 30,- sFr / 15,- \$ + portó.

Megrendelhető: **SMIKK-VERSAND**
Postfach 87, CH-8037 Zürich.

M. SZERDAY
METROPOLITAN VERLAG

Sfr	
Dr. BAKTAY Ervin: A csillagfejtés könyve	75.-
Dallos Sándor: Aranycsok, A nap szerelmese I.-II.	50.-
Dümmerth Dezső: Az Árpádok nyomában	18.-
Hans Fallada: Mi lesz veled emberke? 13.-	
Gundel-Harmath: A vendéglátás emlékei	24.-
Kovai Lőrinc: Bolygó láng	15.-
Krudy Gyula: Álmoskönyv	25.-
Szerb A.: A világirodalom története	28.-
Zsigmond Gábor: Az ősi társadalom magyar kutatói	15.-
Székely népballadák	32.-
Csontváry — Nagy album	100.-
Szinyei Merse Pál — Nagy album	100.-
Rózsa György: A Történelmi Képcsarnok legszebb képei	34.-
Világtörténet képekben I.-II.	134.-
Különböző szótárak, nyelvkönyvek, enciklopédiák, hanglemezek és teljes operafelvétel kaphatók.	

A világ minden részén megjelent könyvek állnak a kedves vásárlóink szolgálatára, új és antikvár könyvek szótárak, lexikonok, mesekönyvek, hanglemezek.

Kérje katalógusunkat!

M. SZERDAY
METROPOLITAN VERLAG
CH-4142 Münchenstein / Svájc.
Telefon: (061) 46-59-02

A MUSICA HUNGARICA

tavaszi nagyszabású
könyv- és hanglemez kiállítása
Heidelbergben

1983 május 7-én, szombaton és 8-án, vasárnap de. 10 órától árusítással egybekötött kiállítást rendezünk a „Gasthaus zur Krone“ — Magyar étterem különterében. — **Magyar étterem különterében. — Szombaton este zene! Mannheimerstr. 255, 69 Heidelberg Mannheim Str. 255 6900 Heidelberg-Wieblingen**

Kedves vevőit, barátait és vendégeket szeretettel várja:

Katkó Sándor és neje

25 éve

a külföldön élő magyarság szolgálatában

Magyar-német hiteles fordításokat gyorsan és lelkiismeretesen elvégez —

szívneművelés magyarországi társasutazásokat — STUDIEN-REISEN — szervez

Kérjen prospektust!

WILHELM DIVY,

Lindenstr. 50, 7990 Friedrichshafen 1.

Telefon: 07541 / 71391

ÉLETUNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40
Telefon: (089) 98 26 37.

Felelős Kiadó:
a Magyar Kat. Főlelkésziség.

Felelős szerkesztő:
Dr. Harangozó Ferenc,
Seelsorger.

Redaktion und Herausgeber:
die Ungarische Oberseelsorge,
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40. Telefon: (089) 98 26 38.

Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.
Abonnement: DM 18,- pro Jahr und Exemplar; nach Übersee DM 28,-

ELŐFIZETÉS:
Az életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és 6 náluk is kell előfizetni!

Tengeren túlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a Kiadóhivatal küldi az újságot.

Egyes szám ára egy évre 18.- DM, vagy ennek megfelelő valuta.

Tengeren túlra légipostával 28.- DM. Lapzárta: a hónap 18-án. — Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postcheckkonto: Nr. 606 50-803, Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto: München.

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank, Nr. 145857, Kat. Ung. Seelsorge „Életünk“

Druck: Danubia-Druckerei, Ferchenbachstr. 88. - 8 München 50.

Beilagenhinweis: Einem Teil dieser Auflage liegt bei: Rundschreiben. — A kiadvány egy részéhez körlevél van mellékelve.

Budapesten, I. ker. Toldi Ferenc utcában, 34 m² teljesen berendezett lakás két személy részére hosszabb időre kiadó. — **Ugyancsak kiadó:** 1983 jún. 1-től szept. 15-ig Balatonberényben, nagy játszókertben egyszobás összkomfortos ház. — Érdeklődni lehet: **Reinisch Jenőné,** H-1149 Budapest, Egressy út 93 b.

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közölni.

NEMZETŐR KÖNYVEK	DM
Gombos Gyula: Igazmondók	20.-
Szoltsenyicin: Gulag I—II. Oroszból fordította Szenté Imre. Kötetenként	30.-
Fehérvári István: Börtönvilág Magyarországon, füzve	21.-
Közi Horváth József: Magyarország és kereszténység 56-ban	6.-
Rozanich István: A másik partról (versek) füzve	12.-
Tollas Tibor: Égygyűrűk (versek) vászonkötésben	15.-
Tollas Tibor versek magnokazettája	15.-
Dálnoki Veress: Magyarország honvédelme a II. világháborúban (3 kötet) vászron 90.-	
Megrendelhető a könyv árának beküldésével: Nemzetőr, 8 München 50, Ferchenbachstr. 88. címen.	

MAGYAR HENTESÁRÚ!

VIKTOR PAL
Lerchenstr. 29 - 7063, Weizheim
Telefon 0 71 82 / 67 36

DM	
1 kg. Kolbász magyar módra füstölt	16.-
1 kg. Kolbász friss magyar módra	15.-
1 kg. Debreceni vékony bélben	16.-
1 kg. Disznósajt, Baranyai íz után	10.-
1 kg. Disznósajt, füstölt, magyar m.	12.-
1 kg. Balkán májas füstölt	12.-
1 kg. Balkán véres-májjas, füstölt	10.-
1 kg. Májjas vagy véres hurka sütni való magyar módra	12.-
1 kg. Fokhagymás vadász, m. módra	16.-
1 kg. Fokhagymás Tokaszalonna	12.-
1 kg. Angolszalonna, Baranyai mód.	20.-
1 kg. Hasaszalonna, füstölt,	12.-
1 kg. Fehér hátszalonna, 5-8 cm. magas	12.-
1 kg. Finom magyar hátsó-sonka füstölt, Baranyai ízű	20.-
1 kg. Császár-szalonna, füstölt	20.-
1 kg. Füstölt-oldalas, Baranyai m.	12.-
Tévedések elkerülése végett, közlöm, hogy minden árút Weizheimben sajátkezűleg gyártunk.	
Szállítunk utánvétellel, bárhova — Kanada és az Amerikai területekre kérjük előre fizetni. Postcheckamt, Stuttgart	
132-944-703	